

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
Кафедра економічної теорії, менеджменту і адміністрування**

**МЕТОДИКА ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ**
*(рекомендації до написання та захисту дисертації доктора філософії зі
спеціальності 051 Економіка)*

Чернівці, 2023

*Рекомендовано Вченою радою економічного факультету Чернівецького
національного університету імені Юрія Федьковича
Протокол №10 від 12 квітня 2023 року*

Рецензенти:

Антохов А.А. – д.е.н., професор, професор кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування ЧНУ ім. Ю. Федьковича

Білик Р.Р. - д.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування ЧНУ ім. Ю. Федьковича

Сторощук Б.Д. _ к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування ЧНУ ім. Ю. Федьковича

***Галушка З.І. Методика та методологія наукового дослідження
(рекомендації до написання та захисту дисертації доктора філософії зі
спеціальності 051 Економіка)***

Визначено особливості кваліфікаційної праці здобувача ступеня доктора філософії, принципи вибору теми та обґрунтування мети наукового дослідження, правила складання плану та технологію роботи над дисертацією. Пояснюються методологічні підходи до написання анотації, списку опублікованих праць за темою дисертації, вступу, розділів та висновків дисертації, даються методичні рекомендації до викладення змісту та оформлення дисертації, правила використання та оформлення літературних джерел тощо. Зазначено особливості експертизи порядок подання дисертації до спеціалізованої вченої ради та процедури її захисту, правила оформлення документів атестаційної справи.

Для здобувачів вченого ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

© Галушка З.І., 2023

Зміст	
ВСТУП.....	3
Розділ 1. ГОЛОВНІ ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА СТРУКТУРИ ДИСЕРТАЦІЇ	
1.1. Дисертація здобувача ступеня доктора філософії – кваліфікаційна наукова робота.....	4
1.2. Вибір теми та обґрунтування мети наукового дослідження.....	5
1.3. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.....	6
1.4. Вимоги до складання плану дисертації.....	7
1.5. Принцип доброчесності у виконанні наукового дослідження.....	8
Розділ 2. ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ НАД ДИСЕРТАЦІЄЮ	
2.1. Методологічні підходи до написання анотації, списку опублікованих праць за темою дисертації, вступу, розділів та висновків дисертації.....	10
2.2. Методичні рекомендації до викладення змісту та оформлення дисертації.....	13
2.3. Правила подання ілюстрацій, таблиць і формул.....	16
2.4. Призначення додатків до дисертації та порядок їх оформлення.....	17
2.5. Правила використання та оформлення літературних джерел.....	18
2.6. Висвітлення результатів дисертації у наукових публікаціях.....	19
Розділ 3. ЕКСПЕРТИЗА ТА ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ДИСЕРТАЦІЇ	
3.1. Попередній розгляд дисертації на кафедрі.....	21
3.2. Подання дисертації до спеціалізованої вченої ради.....	32
3.3. Презентація результатів дослідження та процедура захисту дисертації.....	34
3.4. Правила оформлення документів атестаційної справи.....	35
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	37
ДОДАТКИ.....	40

ВСТУП

Наказом МОНУ №424 від 10 травня 2022 р. затверджено стандарт вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Відповідно до цього стандарту у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича започатковано освітньо-наукову програму «Економіка». Програма розроблена відповідно до місії та стратегії розвитку університету, що спрямовані на «інновативність, збалансованість, успіх», передбачає формування у здобувачів вищої освіти «теоретичних знань, умінь, практичних навичок та інших компетенцій, необхідних для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення» [6].

Унікальність освітньо-наукової програми «Економіка» полягає у реалізації таких підходів до навчання та його результатів:

1) «Залученість наукових досліджень аспірантів до наукової тематики кафедр та наукових керівників; їх спрямованість на дослідження актуальних проблем економіки, що виникають під впливом глобальних економічних трендів (цифровізація, інституціалізація, соціалізація, інтелектуалізація, інноватизація, інклюзивність, екологізація економіки).

2) Спрямованість досліджень на поєднання теоретичних знань з прикладними інноваційними розробками, придатними для практичного використання в економічній політиці та господарській практиці; сприяння реалізації можливостей неформальної освіти, наукового стажування у закордонних навчальних закладах, сприяння академічної мобільності.

3) Забезпечення розвитку та застосування інструментарію економіко-математичного моделювання та інформаційних технологій для дослідження соціально-економічних систем і процесів;

Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації. Дисертація – це самостійне дослідження, у якому запропоновано розв'язання наукового завдання в сфері економіки або на її межі з іншими спеціальностями, що передбачає «глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики». Дисертація не може містити академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації.

Розділ 1

ГОЛОВНІ ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА СТРУКТУРИ ДИСЕРТАЦІЇ

1.1. Дисертація здобувача ступеня доктора філософії – кваліфікаційна наукова робота

Відповідно до «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (12.01.2022 р.), дисертація здобувача ступеня доктора філософії - це «кваліфікаційна наукова робота, яка виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, містить наукові результати проведених ним досліджень та подана з метою присудження йому ступеня доктора філософії» [8].

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді. Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв’язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

«Дисертація» - це кваліфікаційна робота, виконана особисто здобувачем, що несе нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень. У процесі написання дисертації зі спеціальності 051 Економіка здобувач освіти має набути здатність продукувати нові ідеї, розв’язувати комплексні проблеми у сфері економіки, що дозволяє глибоко переосмислити наявні та вміння створювати нові цілісні знання. Дисертація повинна містити нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, що розв’язують конкретне наукове завдання та мають істотне значення для економічної науки. Наука – це не тільки набуті знання, але й вміння ними користуватись, а також діяльність, спрямована на отримання знань.

Теоретичний зміст предметної області економічних досліджень - це: загальні закони, закономірності та тенденції соціально-економічного розвитку, мотивація та поведінка суб’єктів ринку; теорії мікро-, макро- і міжнародної економіки; кількісні методи в економічних дослідженнях; інституціональний, міждисциплінарний та історичний аналіз соціально-економічних явищ та процесів; розробка та обґрунтування економічних

рішень; регулювання та управління багаторівневими господарськими системами.

1.2. Вибір теми та обґрунтування мети наукового дослідження

З огляду на унікальність освітньо-наукової програми 051 Економіка у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича передбачено залученість наукових досліджень аспірантів до наукової тематики кафедр та наукових керівників. Відповідно до наукової теми кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування «Управління розвитком мікро- та макроекономічних систем в умовах нестабільності» та головних напрямів дослідження наукових керівників передбачено спрямованість наукової роботи аспірантів на дослідження актуальних проблем сучасної економіки, що виникають під впливом таких глобальних економічних трендів як: інституціоналізація, соціалізація, інтелектуалізація, інноватизація, інклюзивність, екологізація економіки, цифровізація.

Вибір напрямку дослідження в рамках наведеного переліку напрямів наукової діяльності кафедри передбачає чітке формулювання теми, мети, завдань, предмета та об'єкта дослідження.

Головна вимога щодо вибору теми – це її актуальність. Вона містить постановку важливого наукового завдання, вирішення якого ставить перед собою аспірант. При виборі теми важливо керуватися низкою критеріїв, до яких крім, безумовно, актуальності, належать: ступінь дослідження проблеми іншими авторами, наявність теоретичної та бази дослідження, оригінальність та перспективність, можливість отримання при впровадженні результатів дослідження соціального, економічного ефектів, технологічного, екологічного, управлінського чи іншого ефекту.

Бажано обирати тему, у якій здобувач вже набув певних знань чи досвіду. Вона не повинна бути надто широкою з погляду предмету дослідження. Важливо ставити завдання «вузького» плану для того, щоб можна було зосередитися на «глибині» дослідження. Такий підхід надає можливість застосовувати спеціальні дослідження, результати яких дозволяють конкретизувати оригінальність та важливість результатів наукової роботи.

Для обрання теми важливо ознайомитися з сучасними напрямами наукових досліджень в економіці, науковими працями представників вітчизняної і зарубіжної науки, які ведуть дослідження у вибраному напрямі. Важливо враховувати, що більшість економічних проблем знаходять своє вирішення завдяки результатам досліджень у суміжних галузях науки, де реально віднайти нові, часто несподівані, ефективні рішення.

Вивчення сучасних літературних джерел має доповнитися ознайомленням з аналітичними оглядами та статтями у спеціальних періодичних вітчизняних і зарубіжних виданнях, консультаціями з фахівцями-практиками та політиками.

Вибір теми передбачає формування назви дисертаційної роботи. Вважається, що назва дисертації зазвичай складається з 5-9 слів, - вона не має

бути занадто довгою чи занадто короткою. Її оригінальність та вдалість формулювання часто свідчать про ступінь науковості дослідження та зумовлюють очікування та високий професійний інтерес представників наукової спільноти. Як правило, не схвалюється використання двокрапок для пояснення чи конкретизації змісту дисертації, оскільки це відволікає від усвідомлення головної мети дослідження. Не слід вживати у формулюванні назви дисертації такі слова як: «деякі аспекти», «головні питання», «актуальні проблеми», «шляхи розв'язання», «до питання» та ін. Вони обмежують рамки вирішення наукового завдання, яке ставить перед собою автор дисертації.

Формулювання теми конкретизується у визначенні мети дослідження. Наприклад, тема дисертації «Нагромадження соціального капіталу на різних рівнях функціонування економіки» (Нафус І.І.), її мета – «поглиблення теоретико-методологічних та прикладних засад визначення сутності, особливостей, механізмів нагромадження та способів ефективного використання соціального капіталу на нано-, мікро-, мета- та макро- та мегаекономічному рівнях функціонування економіки» [5]. У меті конкретизовано необхідність поглиблення теоретичних і прикладних засад обґрунтування сутності, механізмів нагромадження соціального капіталу, способів його використання на різних рівнях.

Вирішення наукового завдання можливо досягти послідовно виконавши теоретичні, аналітичні та прикладні завдання, що стосуються мети дослідження. Ці завдання конкретизуються у назвах розділів та підрозділів дисертації, у яких передбачається розв'язання певних завдань методологічного та практичного характеру: «узагальнити міждисциплінарні підходи та виокремити економічний зміст», «визначити теоретико-методологічні засади дослідження», «обґрунтувати методологію оцінки ефективності», «виявити механізми формування», «надати оцінку ефективності функціонування», «визначити перспективні напрями» тощо. Визначивши завдання необхідно окреслити предмет та об'єкт дослідження. Об'єкт дослідження в економіці, як правило, визначає систему економічних відносин та процеси чи явища, що характеризують ці відносини. Наприклад, «Об'єктом дослідження є соціально-економічні відносини, що визначають зміст, закономірності та умови нагромадження соціального капіталу» [5]. Предмет дослідження лежить в межах об'єкта. В об'єкті визначається та його частина, що є предметом дослідження. Саме на неї спрямована основна увага дисертанта. Предмет дослідження конкретизує тему дисертаційної роботи. Отже, предметом дослідження у наведеному прикладі визначено «сукупність теоретико-методологічних засад та прикладних аспектів нагромадження соціального капіталу на різних рівнях функціонування економіки».

1.3. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Згідно з постановою КМУ від 12.01.2022 р., «Дисертація повинна містити нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для певної

галузі знань» [8]. Наукова новизна – конкретна відповідь на питання про те, що зроблено такого, чого не досягли інші дослідники, які результати одержано вперше. Формулювання наукової новизни – це «візитна картка» виконаної роботи, за якою фахівець може зробити висновок про якість виконаної роботи при першому ознайомленні з нею.

Новизна означає отримання нового знання. Новизна є теоретичною основою вирішення поставленого в дисертації завдання. Саме на це має бути спрямоване, цьому має підпорядковуватися дослідження. Новизна може конкретизуватися в уточненні, розширенні, доповненні чи докорінному перетворенні раніше здобутих наукових результатів. Новим результатом економічного дослідження може бути новий методологічний підхід до вивчення економічних процесів чи явищ, виявлення специфіки функціонування, тенденцій чи закономірностей розвитку економічних систем, обґрунтування методико-методологічних підходів до оцінки економічних явищ тощо. У дисертації прийнято давати загальне трактування наукової новизни одержаних результатів та виділяти найбільш вагомні результати дослідження, що містять теоретичну і практичну цінність та виносяться на захист. До них належать: 1) такі, що досягнуті вперше; 2) удосконалені; 3) ті, що набули подальшого розвитку. При формулюванні положень наукової новизни важливо не лише назвати суть новизни, а й конкретизувати її, пояснити, чим саме дане досягнення відрізняється від вже відомих в економічній науці.

Практичне значення дисертації залежить від характеру дослідження й може мати як методологічний характер (нове формулювання економічних категорій, застосування нового підходу, нових методів дослідження, унікального експерименту тощо), так і прикладне значення (результат практичного застосування нових підходів, рекомендацій, методів оцінки та ін.). Теоретичні (методологічні) результати висвітлюються у наукових публікаціях автора. За сучасними вимогами для здобувачів передбачено не менше 3 публікацій (Див. Додаток 5). Практичні результати дослідження підтверджують зв'язок наукової роботи аспіранта з науковими програмами, планами, темами, грантами, що відповідають напряму дослідження кафедри, факультету, університету. Прикладне значення розробок автора підтверджується довідками про їх впровадження у практичну діяльність підприємств, організацій, установ.

1.4.Вимоги до складання плану дисертації

Структура дисертації відповідно до сучасних вимог має включати анотацію, вступ, основну частину, що ділиться на розділи та підрозділи, висновки до кожного розділу та до дисертації в цілому, список використаних джерел, додатки.

Основний зміст дисертації повинен включати методологічний (теоретичний), аналітичний (практичний) та прикладний (рекомендаційний) аспекти. Відповідно, як правило, дисертація складається з трьох розділів. Однак це не обов'язкова вимога щодо кількості розділів. Ступінь деталізації

викладення матеріалу залежить від складності та специфіки теми дисертації, логіки та методів дослідження, принципів роботи автора. Чим детальнішим буде план і його окремі елементи, тим краще проглядається логіка дослідження та легше реалізується алгоритм написання дисертації. Кожний розділ може включати, як правило, від двох до п'яти підрозділів. Має бути збалансованість всіх розділів і підрозділів дисертації між собою. Разом вони демонструють логіку дослідження та окреслюють його кінцевий результат.

У теоретичному розділі автор має здійснити огляд наукових публікацій за даною темою, визначає підходи до аналізу проблеми, здійснює їх критичний аналіз, виділяє невирішені проблеми, демонструє власне бачення. В аналітичному розділі здійснюється дослідження сучасного стану проблеми, описуються основні тенденції, закономірності, чинники впливу, економічні розрахунки, порівняння тощо. Прикладний розділ демонструє результат власних досліджень, їх наукову новизну та практичне значення. У ньому визначаються напрями розв'язання виявлених проблем, шляхи удосконалення механізмів їх реалізації.

Складанню плану має передувати масштабна робота з інформаційними ресурсами, що дозволяє осмислити наявні напрацювання та дослідницькі напрями.

1.5. Принцип доброчесності у виконанні наукового дослідження

Дисертація – це в обов'язковому порядку *самостійно* виконане наукове дослідження. Це означає виключення можливості застосування академічного плагіату чи прояву будь-якої недоброчесності при написанні чи захисті дисертації. У Постанові КМУ від 12.01.2022 р. № 40 «Про затвердження Порядку присудження та скасування рішення про присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» зазначено: «Заклад забезпечує створення необхідних умов для проведення разовою радою перевірки дотримання здобувачем академічної доброчесності. У разі виявлення членами ради академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації у дисертації та/або наукових публікаціях здобувача рецензент (офіційний опонент) зазначає про це у своїй рецензії (відгуку)» [8]. Також, «якщо разова рада виявила факти академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені основні наукові результати дисертації, заява про зняття дисертації із захисту не приймається. У такому разі разова рада приймає рішення про відмову у присудженні ступеня доктора філософії без права повторного подання дисертації до захисту» [8]. Академічним плагіатом вважається опублікування наукових результатів, фрагментів оприлюднених текстів, ідей, публікацій інших авторів як результатів власного дослідження без відповідного посилання.

Разом з тим, відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права» обов'язковою вимогою написання дисертації є цитування наукових публікацій інших авторів (їх обсяг може сягати до 20% тексту,

залежно від специфіки наукового дослідження). Цитати потрібні для того, щоб чітко передати думку автора першоджерела. При використанні перекладу цитат з іншомовних джерел слід зазначати в дужках, що це переклад автора. При скороченні цитат потрібно слідкувати за точністю їх першопочаткового змісту. У разі використання наукових ідей інших авторів необхідно обов'язково робити посилання на їхні публікації. Якщо здобувач у тексті дисертації використовує матеріал своїх опублікованих наукових праць без посилання на них, це не вважається самоплагіатом.

На титульній сторінці дисертації здобувач засвідчує власним підписом, що подані до захисту наукові досягнення є його власним напрацюванням і всі запозичені ідеї, наукові результати, цитати супроводжуються належними посиланнями на їх авторів та джерела опублікування.

Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома.

Доброчесність наукової роботи означає також заборону здобувачу надавати чи пропонувати керівнику, членам разової ради, іншим посадовим особам закладу вищої освіти, в якому утворена рада, будь-які матеріальні чи нематеріальні блага (грошові кошти, чи будь-яке майно, оплату послуг з харчування, перевезення, проживання тощо).

Розділ 2. ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ НАД ДИСЕРТАЦІЄЮ

2.1. Методологічні підходи до написання анотації, списку опублікованих праць за темою дисертації, вступу, розділів та висновків дисертації

Після *титульного листа* (Додаток 1) дисертант має розмістити *анотацію дисертаційної роботи* (Додаток 2). Зміст анотації займає 0,2-0,3 друк. арк. (4-8 сторінок). Наприкінці анотації зазначаються ключові слова – 10-15 слів, що являють собою перелік основних категорій, представлених у дисертаційній роботі. За цими словами бажаючі зможуть віднайти дисертацію у бібліотеці чи на сайті вченої ради або в репозитарії закладу вищої освіти. Зміст анотації та ключові слова повторюються англійською мовою.

В анотації необхідно висвітлити зміст, логіку та основні результати дослідження. Вона демонструє в розширеному вигляді висновки з виконаного дослідження – елементи наукової новизни з їх конкретизацією. В анотації передбачено застосовувати такі елементи: «досліджено...», «здійснено аналіз...», «узагальнено підходи...», «обґрунтовано методи оцінювання...», «визначено чинники...», «охарактеризовано форми прояву...», «виявлено характеристики...», «доведено можливість...», «визначено напрями впливу...» та ін.

Список опублікованих праць автора за темою дисертації розміщується після анотацій за такими рубриками: **розділи у колективних монографіях;** статті у наукових фахових виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз даних; у зарубіжних виданнях; матеріали доповідей на науково-практичних конференціях. Бібліографічний опис списку використаних джерел у дисертації може оформлятися здобувачем наукового ступеня за його вибором з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» або за одним із стилів, запропонованих у Додатку 3.

Вступ до дисертації складається з обов'язкових елементів, до яких належать:

- 1) Обґрунтування вибору теми дослідження.
- 2) Теоретичні засади дослідження.
- 3) Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.
- 4) Мета і завдання дослідження.
- 5) Предмет та об'єкт дослідження.
- 6) Методи дослідження.
- 7) Інформаційна база дослідження.
- 8) Наукова новизна одержаних результатів.
- 9) Практичне значення одержаних результатів.
- 10) Особистий внесок здобувача.
- 11) Апробація результатів дисертації.
- 12) Публікації.
- 13) Структура та обсяг дисертації.

Кожний з цих елементів має бути представлений відповідно до встановлених вимог.

Обґрунтування вибору теми дослідження – це пояснення актуальності проблеми, що лежить в основі визначення мети та завдань дослідження. Автор має на основі критичного аналізу стану розв’язання певної наукової проблеми має показати доцільність свого дослідження, його важливість для вітчизняної науки і практики. Варто обґрунтувати необхідність звернення до цієї проблеми саме в даний час.

Теоретичні засади дослідження – це короткий огляд підходів до розгляду проблеми у працях зарубіжних та вітчизняних науковців з констатацією недостатньо вивчених аспектів проблеми, що вимагає її подальшого дослідження.

Зв’язок роботи з науковими програмами, планами, темами підтверджує той факт, що дисертація є складовою комплексних наукових досліджень держбюджетної теми кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Автор має зазначити, який саме його внесок у рамках організації та проведення досліджень теми кафедри.

Мета і завдання дослідження повинні пов’язуватися з предметом та об’єктом дослідження, не виходити за їхні рамки. Завдання доцільно визначати відповідно до пунктів підрозділів дисертації. За кожним підрозділом має бути не менше одного завдання. Інколи може бути 2-3 – залежно від структури роботи.

Предмет та об’єкт дослідження чітко формулюються відповідно до теми та мети дослідження. Предмет дослідження визначає тему дисертації та знаходиться в межах об’єкта.

Методи дослідження - це підходи, засоби та прийоми наукового дослідження. Їх поділяють на загально-наукові (аналіз і синтез, індукція і дедукція, наукове абстрагування, класифікація, причинно-наслідковий аналіз) та конкретно-економічні (граничний аналіз, статистичний аналіз, порівняльний аналіз, експертний аналіз, інституціональний аналіз та ін.). Автор повинен вказати, які саме методи використовувалися ним при дослідженні тих чи інших процесів чи явищ та формулюванні висновків.

Інформаційна база дослідження – це перелік усіх джерел, що використовувалися при написанні дисертації. Це можуть бути: законодавчі та нормативні акти з питань вибраної теми, дані Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України, різноманітні аналітичні матеріали, статистичні огляди, довідкові та аналітичні документи міжнародних організацій, монографії, фахові статті з проблем, що досліджуються у дисертації, а також електронні ресурси інформаційної системи Інтернет та результати власних досліджень автора.

Наукова новизна одержаних результатів. Формулювання новизни починається із узагальненого висновку щодо досягнення мети дисертаційної роботи, після якого зазначаються найбільш вагомні результати дослідження, що формують наукову новизну та виносяться на захист. У дисертації здобувача вченого ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 Економіка, як правило,

прийнято визначати 1 пункт «вперше», якщо здобувач дійсно отримав науковий результат, що несе нове знання, яке не має аналогій у науці; є важливим, доказовим та перспективним (наприклад, новий науково-методологічний підхід, нове концептуальне твердження). «Вперше» означає досягнення такого результату, якого немає в інших вітчизняних чи світових дослідженнях. У такому формулюванні бажано зазначити, «...що на відміну від існуючих підходів...» автор запропонував у своєму дослідженні. Таке твердження виконує констатуючу функцію.

У трактуванні новизни в рубриках «удосконалено» та «набули подальшого розвитку» мають бути по 2-3 твердження, що виконують розвиваючу (на рівні розширення і поглиблення), конкретизуючу (на рівні деталізації) та доповнюючу (на рівні уточнення) функції. «Удосконалено» - значить уточнено, узагальнено, введено додаткові елементи, приведено у відповідність, обґрунтовано причини тощо. «Набули подальшого розвитку» - значить отримали схвалення щодо подальшого використання у науково-теоретичних та прикладних дослідженнях (новий підхід до класифікації, застосування нових методів оцінювання, визначення чинників впливу в сучасних умовах тощо).

Практичне значення одержаних результатів визначається автором на основі висновків, важливих для розв'язання певних прикладних завдань дослідження. Воно має бути підтверджене довідками про впровадження теоретико-методологічних підходів, висновків, рекомендацій і пропозицій у практику господарювання чи в систему управління певними соціально-економічними процесами на різних рівнях функціонування економіки.

Особистий внесок здобувача підтверджується тим, що наукові положення, висновки та рекомендації, які виносяться на захист, одержані автором самостійно та оприлюднені в його наукових працях.

Апробація результатів дисертації. Теоретичні положення та інші результати дисертаційної роботи мають доповідатися автором на науково-практичних конференціях, Круглих столах тощо. Підтвердженням апробації є тези виступів, надруковані у збірниках тез науково-практичних конференцій, круглих столів та інших наукових заходів. Позитивною характеристикою такої активності здобувача є «географія» таких виступів. Це стосується вітчизняних і міжнародних конференцій, включаючи дистанційної онлайн участі.

Публікації. Цією рубрикою у друкованих аркушах визначається загальна кількість наукових праць, у тому числі: статей – у наукових фахових виданнях України, що входять до міжнародних наукометричних баз, у наукових періодичних виданнях інших держав, включених до міжнародних наукометричних баз, в інших виданнях.

Структура та обсяг дисертації конкретизує обсяг основного тексту дисертації ____ сторінок друкованого тексту, ____ таблиць на ____ сторінках, ____ рисунків на ____ сторінках, ____ додатків на ____ сторінках, ____ довідок про впровадження результатів наукового дослідження. Список використаних джерел налічує ____ найменувань.

Більшість елементів вступу автор формулює вже по завершенню роботи над дисертацією.

2.2. Методичні рекомендації до викладення змісту та оформлення дисертації

Необхідно пам'ятати, що такі елементи дисертації, як вибір теми, обґрунтування її актуальності, визначення завдань та формування структури дисертаційної роботи й висновків тісно взаємопов'язані між собою. Це складний процес усвідомлення самої проблеми, її актуальності, висування гіпотези та перевірка її шляхом створення нового знання (теорії). Гіпотеза – це формулювання нового знання, адже нові наукові знання з'являються спочатку у вигляді однієї або декількох гіпотез, які потрібно підтвердити. Гіпотеза від теоретичного передбачення до застосування проходить декілька етапів (Рис. 2.1).

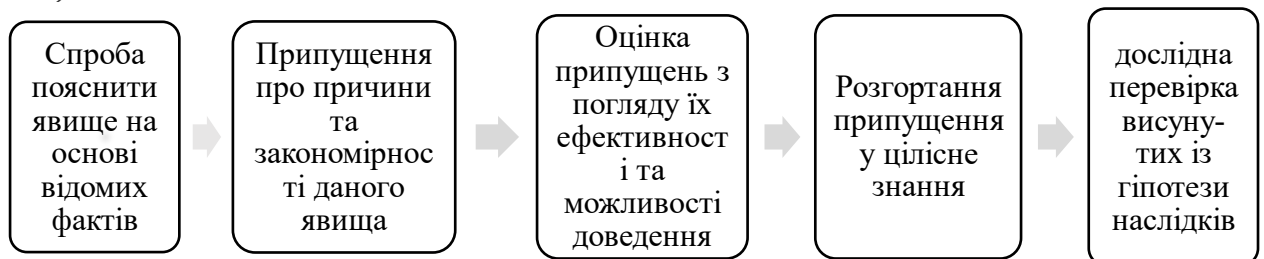

Рис. 2.1. Етапи застосування гіпотези

Отже, наукова проблема виникає як складне теоретичне завдання, у якого невідомі (або відомі не повністю) способи його вирішення. Це завдання стає предметом дослідження. Для його вирішення формується гіпотеза – наукове передбачення чи припущення, що пояснює певний процес, явище, причини, взаємозв'язок тощо. Після перевірки вона може виявитися помилковою, а може перетворитися на теорію – логічне знання (систему знань), що адекватно і цілісно відображає сферу і предмет дослідження. Перетворення гіпотези на теорію – знання, що створилося шляхом дослідження та відповідає вимогам несуперечності, реальним фактам і не може бути спростована, і є головним завданням наукової роботи. Логіка наукового дослідження у дисертаційних роботах з економіки, як правило передбачає поступове проходження трьох головних етапів – теоретико-методологічного, аналітичного та прикладного. Відповідно, це передбачає написання трьох розділів.

Перший, теоретико-методологічний розділ дисертації, як правило, включає: огляд літератури за темою, вивчення суті та змісту предмета дослідження, його головних характеристик, особливостей, структури та ін.; методологічні та методичні підходи до визначення кількісних та якісних показників предмета дослідження та оцінювання ефективності функціонування пов'язаних з ним процесів і явищ. Такий підхід характерний для більшості видів дисертацій. Він дозволяє оцінити сучасний стан вивчення предмета дослідження, проаналізувати різні погляди, виокремити власний підхід до розуміння проблеми та її оцінювання. При написання цього розділу важливо показати зміну підходів до розуміння основної проблеми та сформулювати власний підхід. Для зручності можна використовувати

порівняльну таблицю або структурно-логічну схему, як дозволяє наочно зрозуміти логіку вивчення предмету дослідження. На авторів та їхні публікації необхідно робити посилання, їх праці обов'язково вказувати у списку використаних джерел. У висновках до цього розділу необхідно сформулювати за кожним підрозділом 2-3 головних висновки, до яких прийшов автор у результаті дослідження. Інакше, якщо за певним підрозділом немає висновків, це означає, що написання такого підрозділу не є доцільним.

Другий, аналітичний розділ дисертації присвячений дослідженню сучасного стану предмета дослідження – особливостей, характеристик, чинників формування, процесів нагромадження, динаміки розвитку, наявних суперечностей чи проблем. Цей розділ найбільше розкриває зміст теми, констатує реальний стан процесу чи явища в сучасних умовах під впливом наявних чинників. Дослідження у цьому розділі супроводжується використанням великої кількості фактичних даних, вивченням їх динаміки, головних тенденцій розвитку та їх чинників. Для цього використовуються таблиці, графіки, діаграми, математичні розрахунки. Залежно від теми можуть використовуватися часові, регіональні, міжнародні порівняння. У висновках до другого розділу необхідно окреслити сучасний стан процесу чи явища, його позитивні та негативні характеристики, чинники впливу, тенденції розвитку, суперечності та виявити проблеми, що потребують розв'язання.

Третій, прикладний (рекомендаційний) розділ має бути призначений розв'язанню поставленої проблеми. У ньому мають бути визначені певні стратегічні пріоритети, шляхи забезпечення ефективності, форми та методи підвищення ефективності, засоби та інструменти впливу, способи розв'язання суперечностей чи інші прикладні рішення. Здобувачу у результаті написання цього розділу необхідно довести практичне значення досягнутих результатів. Це зазначається у висновках до третього розділу.

Висновки до всієї дисертації не можуть повторювати ті висновки, що зазначені у кожному розділі. Завдання автора у цих висновках полягає у необхідності узагальнити результати роботи в цілому та представити наукову новизну та практичне значення досягнутих результатів.

У висновках викладаються «найбільш важливі наукові та практичні результати дисертації, вказуються наукові проблеми, для розв'язання яких можуть бути застосовані результати дослідження, а також можливі напрями продовження досліджень за тематикою дисертації. За наявності практичного значення отриманих результатів надаються відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання» [8, п.10]. Незважаючи на різноманіття тем, напрямків, об'єкту і предмету, специфіки методів досліджень, висновки кожної з дисертаційних робіт мають схожість.

1. Має сенс використовувати науково-публіцистичний стиль, що простежується у формулюванні всіх висновків. Це допомагає автору більш чітко висловити власну позицію, продемонструвати своє авторство, викласти суб'єктивні наукові переконання і думки.

2. Автор має продемонструвати власні досягнення, довести наукову новизну і практичне значення дисертаційної роботи, отже, використовувати

такі слова: доведено; обґрунтовано; виявлено; виділено; встановлено, апробовано; з'ясовано; проведено порівняння тощо.

3. Структура висновку має бути безпосередньо пов'язана зі структурою самого дослідження. До кожного поставленого в роботі завдання має бути висновок.

4. У формулюванні висновку необхідно дотримуватися універсальних вимог – таких як: унікальність; рамотність; лаконічність; відповідність наукового стилю; аргументованість; структурність; корисність.

5. Автор має пояснити, чому результати дисертаційної роботи важливі. Тому обов'язковою умовою є відображення у висновках особистого внеску здобувача у конкретну галузь науки, а також опис того, яким чином отримані результати можуть застосовуватися в практичній діяльності, підсилювати теорію, використовуватися в нових розробках.

6. У висновках обов'язковими компонентами мають бути обґрунтування наукової новизни та практичної значимості одержаних результатів.

7. Слід уникати помилок та звертати увагу на такі нюанси наукової роботи:

- у висновках з усієї роботи не можна повторювати висновки з розділів дисертації; потрібно охоплення всього дослідження;
- не варто вживати складні словесні конструкції та переобтяжувати формулювання спеціальними термінами;
- висновок повинен бути ємним, достовірним, лаконічним;
- не дозволяється вказувати у висновках дані або факти, яких не було в самій дисертації;
- не можна без фактичного доказового підкріплення викладати суб'єктивні думки;
- недостатня унікальність.

Необхідно пам'ятати, що на захисті дисертації необхідно буде обґрунтувати кожен із зазначених висновків, довести оригінальність роботи, її наукову новизну та практичне значення.

Узагальнюючи вимоги до структури роботи, зазначимо, що всі розділи та підрозділи дисертації повинні мати логічний взаємозв'язок, а результати дослідження у кожному підрозділі повинні мати логічний результат (наукову публікацію, висновок до розділу, наукову новизну чи практичне значення) (Рис. 2.1.)

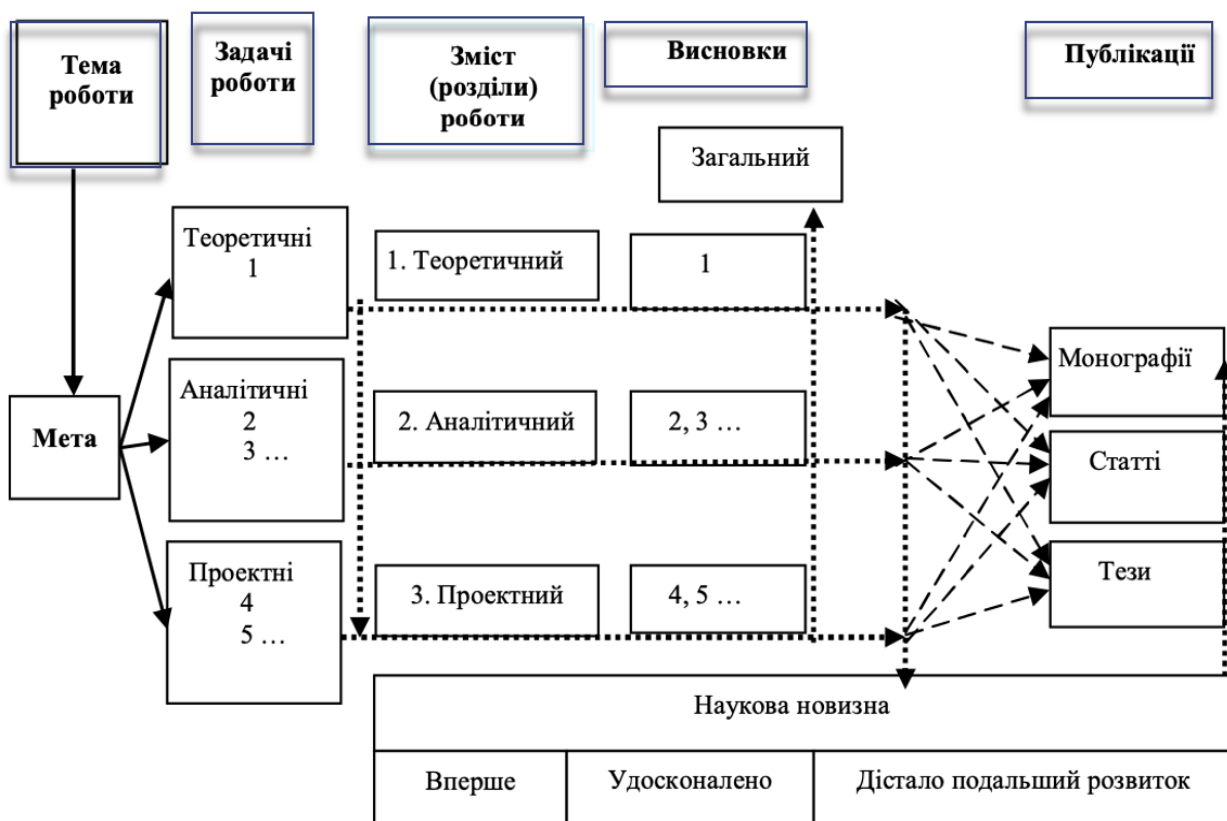

Рис.2.1. Логіка взаємозв'язку різних елементів у дисертаційній роботі

У науковій роботі важливо використовувати методологію наукового дослідження та напрацювати технологію та стиль викладення матеріалу. В економічній науці застосовуються загальнонаукові та конкретно-економічні методи дослідження.

2.3. Правила подання ілюстрацій, таблиць і формул

При викладенні матеріалу для поліпшення його сприйняття важливо застосовувати ілюстрації (схеми, графіки, карти, рисунки) і таблиці. З погляду розміщення їх необхідно подавати в дисертації безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Таблицю, рисунок або креслення, розміри якого перевищують розмір формату А4, враховують як одну сторінку у тексті або в додатках. Їх обов'язково нумерують. Перша цифра означає номер розділу, а друга – порядковий номер, наприклад, таблиці чи рисунка у цьому розділі («Рис. 2.3 (третій рисунок другого розділу)»). Таблиці, рисунки та інші ілюстративні матеріали повинні мати свої назви. У тексті на них треба робити посилання (наприклад, див. Рис.2.1). Назва таблиці пишеться над таблицею, але спочатку у правому кутку над таблицею зазначається її номер (наприклад, Таблиця 2.1). (Див. Додаток 9). Назви рисунка пишеться під рисунком разом з його номером (Наприклад, Рис. 2.1) (Див. Додаток 8). Тренди розвитку глобальної економіки у ХХІ ст.). Бажано, щоб посилання не повторювали повністю назву рисунка чи таблиці.

При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку номер і назва таблиці вказуються лише один раз – перед початком таблиці. На інших сторінках пишеться, наприклад, «Продовження таблиці 2.1».

Якщо у тексті дисертації використовуються формули чи рівняння, їх необхідно виділяти з тексту вільними рядками й обов'язково нумерувати. Навпроти формули в дужка ставиться, наприклад (3.2) – друга формула у третьому розділі. Нумеруються лише ті формули, на які передбачено посилання в наступному тексті.

2.4. Правила використання та оформлення літературних джерел

Список використаних джерел формується здобувачем наукового ступеня за його вибором або у порядку появи посилань у тексті, або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, інколи - у хронологічному порядку. Як правило, для правильного оформлення цього списку використовується Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Також дозволяється використовувати один із стилів, зазначених у Додатку 3. Важливо зазначити у цьому списку усі наукові публікації автора, а у розділаї, робити посилання на ці публікації, щоб не повторювати зміст вже оприлюднених результатів наукових досліджень автора. Необхідно чітко дотримуватися вимог стандарту й вказувати, де це можливо, електронні адреси, за яким в Інтернет розміщена дана публікація. Посилання в тексті дисертації на певне джерело зазначається у квадратних дужках, де вказується номер джерела у списку використаних джерел та номер сторінки, з якої береться інформація, наприклад, [3, с.24].

Існують загальні правила цитування:

- текст цитати береться в лапки і наводиться зі збереженням особливостей авторського написання;
- цитата має бути повною, без довільного скорочення авторського тексту; не можна допустити перекручень думок автора;
- кожна цитата обов'язково повинна мати посилання на джерело;
- якщо автор скористався переказом думки певного автора, необхідно бути гранично точним та коректним в оцінюванні цієї думки і обов'язково давати відповідні посилання на джерело;
- якщо автор дисертації, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то після тексту, який пояснює виділення, ставляться крапка, дефіс і зазначаються такі застереження: (виділено мною - ініціали автора) або (курсив наш. – ініціали автора).

У використанні літературних джерел дуже важливо не допустити академічного плагіату – використання у будь-якому вигляді наукових результатів, отриманих іншими авторами, як результау власних досліджень - без зазначення авторства (ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту»).

Види академічного плагіату в дисертаціях:

1. Відтворення в тексті дисертації без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора обсягом від речення і більше, без посилання.

2. Відтворення в тексті дисертації тексту іншого автора шляхом його перефразування чи довільного переказу без посилання.

3. Відтворення в тексті дисертації наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без відповідних посилань.

4. Відтворення в тексті дисертації наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації без вказування джерела.

Однак, до 20% тексту дисертації (особливо, теоретико-методологічного розділу) може бути представлено посиланнями на наукові джерела. Це залежить від мети дослідження (якщо, наприклад, стоїть завдання узагальнити та класифікувати теоретичні підходи). Тоді необхідно використовувати цитати з посиланням на їх джерело. Цитатою може вважатися будь-який текстовий фрагмент, що має обсяг від речення і більше та відтворений в тексті дисертації без змін, або з незначними змінами, або в перекладі з іншого джерела. На нього необхідно робити посилання.

Якщо цитата з певного джерела наводиться не за першоджерелом, то в тексті дисертації наведеться посилання на безпосереднє джерело цитування з позначкою «цитується за: []».

У разі використання у дисертації тексту нормативно-правового акту достатньо зазначити його назву, дату ухвалення документу та останніх змін.

Науковий етикет потребує дотримання таких загальних вимог до цитування: « а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання; наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку - у цих випадках використовується вираз «так званий»; б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора; в) пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками, вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці); якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається; г) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело; д) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело; ж) якщо необхідно виявити ставлення автора дисертаційної роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання; з) коли автор дисертаційної роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора дисертації, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки» [1]».

2.5. Призначення додатків до дисертації та порядок їх оформлення

Додатки створюють для розміщення необхідного, але дуже об'ємного матеріалу. Це можуть бути інструкції та методики, опис алгоритмів, формули та розрахунки; таблиці допоміжних цифрових даних; довідки про

впровадження; листи підтримки результатів дисертаційної роботи; тексти опитувальників (анкет); ілюстрації допоміжного характеру та ін.

Проміжні формули і розрахунки; таблиці допоміжних цифрових даних; протоколи та акти випробувань, впровадження, розрахунки економічного ефекту, листи підтримки результатів дисертаційної роботи; інструкції та методики, опис алгоритмів, які не є основними результатами дисертації, описи і тексти комп'ютерних програм вирішення задач за допомогою електронно-обчислювальних засобів, які розроблені у процесі виконання дисертації; ілюстрації допоміжного характеру.

Кожен додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Один додаток позначається як додаток А (Б, В і т. д.). Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1, табл. А.3.

Обов'язковим додатком до дисертації є список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію результатів дисертації (зазначаються назви конференції, конгресу, симпозіуму, семінару, школи, місце та дата проведення, форма участі).

Обов'язковим додатком до дисертації є список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію результатів дисертації (зазначаються назви конференції, конгресу, симпозіуму, семінару, школи, місце та дата проведення, форма участі). Вказуються наукові праці: в яких опубліковані основні наукові результати дисертації; які засвідчують апробацію матеріалів дисертації; які додатково відображають наукові результати дисертації. (Додаток 4).

Посилання на додатки, що стосуються наукових праць та довідок про впровадження результатів дослідження, обов'язково здійснюється у тексті дисертації при розкритті у висновках до розділів джерел, у яких здобувач наукового ступеня опублікував відповідні результати дослідження.

2.5. Висвітлення результатів дисертації у наукових публікаціях

Наукові результати дисертації повинні бути висвітлені не менше, ніж у трьох наукових публікаціях здобувача, до яких зараховуються (Таблиця 2.1).

Для апробації результатів дисертаційної роботи здобувачу важливо брати участь у роботі науково-практичних конференцій. Підтвердження такої участі мають бути опубліковані тези (або доповідь) у збірнику тез таких конференцій. Тези повинні бути опубліковані до початку конференції. У них зазначаються головні положення виступу здобувача, що пояснюють основні аспекти доповіді. Вони фіксують науковий підхід автора до вивчення певної проблеми, що стосується теми дисертаційної роботи. Вимоги до оформлення тез зазначаються у повідомленні організаторів конференції.

Таблиця 2.1

Вимоги до висвітлення результатів дисертації у наукових публікаціях

№ з/п	Категорія опублікованих наукових результатів	Умови зарахування
1	Статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України	Якщо число співавторів у такій статті (разом із здобувачем) становить більше двох осіб, така стаття прирівнюється до 0,5 публікації
2	Статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus	крім видань держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором.
3	Патент на винахід	не більше одного патенту, що пройшов кваліфікаційну експертизу та безпосередньо стосується наукових результатів дисертації, що прирівнюється до однієї наукової публікації.
4	Одноосібні монографії, що рекомендовані до друку вченими радами закладів та пройшли рецензування, крім одноосібних монографій, виданих у державі, визнаний Верховною Радою України державою-агресором	До одноосібних монографій прирівнюються одноосібні розділи у колективних монографіях за тих же умов.
5	Стаття у виданні, віднесеному до першого-третього квартилів (Q1-Q3) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports, чи одноосібна монографія, що відповідає зазначеним вимогам	прирівнюється до двох наукових публікацій. Належність наукового видання до першого-третього квартилів (Q1-Q3) визначається згідно з рейтингом у році, в якому опублікована відповідна публікація здобувача.
Статті зараховуються за темою дисертації за умови обґрунтування отриманих наукових результатів відповідно до мети статті (поставленого одного випуску (номери) наукового видання).		
Статті, опубліковані після набрання чинності Порядком, зараховуються за темою дисертації лише за наявності у них активного ідентифікатора DOI (Digital Object Identifier), крім публікацій, що містять інформацію, віднесenu до державної таємниці, або інформацію для службового користування.		

Джерело: Побудовано автором на основі [8]

Важливість виступу на конференції полягає в тому, що здобувач в ході обговорення його виступу може перевірити правильність своєї думки та отримати поштовх до подальшого дослідження, яке може стати елементом наукової новизни дисертації.

Розділ 3. ПУБЛІКУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Науковий стиль викладення матеріалу

Наукові публікації мають власний стиль викладення матеріалу, що відрізняється від книжного стилю в художній чи публіцистичній літературі. Він ґрунтується на попередній підготовленості висловлювань, ґрунтовній обізнаності у сфері дослідження, монологічності та унормованості мови.

Головні ознаки наукового стилю в економічних дослідженнях визначаються такими чинниками:

1) *призначення* – існування наукової ідеї, визначення визначення категорій, формулювання наукової гіпотези чи концепції, дослідження теорій та узагальнення наукових поглядів, класифікація підходів, роз'яснення процесів і явищ, систематизація знань;

б) *зміст стилю* - теоретичні підходи та практичні знання про економічні явища та процеси;

в) *мета стилю* - повідомлення нового знання про предмет дослідження та доведення його істинності;

г) *комунікативне завдання стилю* - передавання нового знання у доступній та переконливій формі.

Важливими стильовими ознаками наукового стилю в економічних дослідженнях виступають такі як: аналіз, абстрагованість, аргументація, доказовість, логізована оцінність, однозначність, об'єктивність викладу, обґрунтованість, переконливість, підкреслена логічність, синтез, точність, пояснення причинно-наслідкових зв'язків, узагальненість, ясність та ін.

Автор наукової праці відповідно до наукового стилю має будувати логічно послідовне викладення своєї думки на основі доказовості й аргументованості, застосовувати несуперечливі висловлювання, зберігати логіку та зв'язок з реальною дійсністю. Логічність мислення означає вміння послідовно міркувати, спиратись на попередні етапи дослідження, робити наступні кроки, знаходити та обґрунтовувати джерела і причини економічних явищ і процесів. Це вимагає зв'язності мовлення та уникнення суперечливості у викладі своєї думки. Науковий стиль можливий за умови глибокого знання предмета дослідження, відповідності змісту викладеного матеріалу реальній дійсності.

Науковий стиль повинен бути зрозумілим, характеризуватися об'єктивністю, точністю та логічністю викладу, зваженістю оцінок ступеня вивчення проблеми, шляхів її розв'язання, обґрунтованості результатів власного дослідження.

У науковому стилі можуть бути такі підстили як: власне науковий, науково-популярний, науково-навчальний. У дисертації, монографії, науковій статті, тезах доповіді на науковій конференції використовують власне науковий стиль. Науково-популярний стиль застосовується у книгах, неспеціальних журналах, газетних статтях – там, де читачами може бути широке коло осіб, не обов'язково науковців чи фахівців з економіки. Науково-

навчальний стиль застосовується при написанні підручників, посібників, текстів лекцій та ін.

У наукових текстах застосовують усталені (загальноприйняті) у економічній науці та у науковому мовленні правила лексики та граматичні форми.

Наведемо приклади найуживаніших помилок та способів їх уникнення, на які наголошує В.М. Пивоваров [с.87-89].

1) застосування в наукових текстах форм жіночого роду («здобувачка», «авторка») хоч в науковій літературі перевагу надають лексемам чоловічого роду, що відповідає вимогам наукового стилю.

2) використання мовних конструкцій, запозичених з російської мови: «у тому числі», замість «зокрема», «послужило фундаментом» замість «стало причиною», «спричинило до», «у свою чергу» (калька «в первую очередь»), натомість ліпше застосовувати «передусім», «насамперед»; також, як зазначає автор, «у випадку – натомість у разі; в дійсності – справді (насправді); в основному – переважно, здебільшого; в основному – переважно, здебільшого; в якості посібника – як посібник; на даний час – натеper; на цей час, на теперішній час; перш за все – насамперед – передусім тощо» [с. 88].

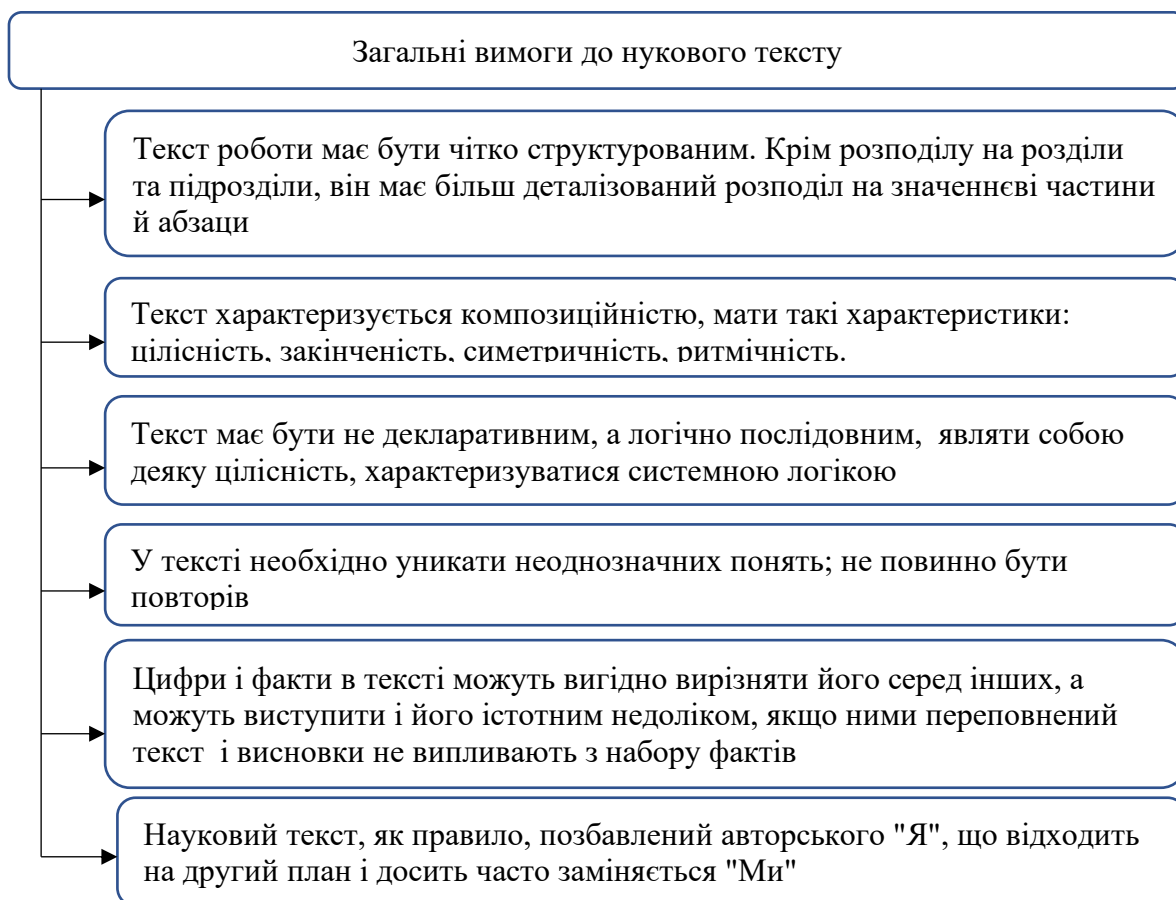
3) невиправдані повтори в одному реченні того самого слова чи спільнокореневого слова, того самого змісту, наприклад, «...під час виконання ними покладених на них функцій «обговорена на її засіданнях, схвалена її науковцями й рекомендована до...»; характеристика кількості сторінок, «...з яких основний текст займає ___сторінок, список використаних джерел налічує ___ найменувань та займає ___сторінок» тощо.

4) словосполучення «дисертаційне дослідження» має тавтологію, бо слово «дослідження» – це «наукова праця, в якій досліджується певна проблема», а слово «дисертація» означає «наукова робота».

5) Часто спостерігається неправильне вживання прийменника «при». «Сучасним нормам мови відповідають такі мовні конструкції натомість узвичаєним: «за умови» (при умові), «за потреби» (при необхідності), «розглядаючи справу» (при розгляді справи), «ухвалюючи рішення» (при прийнятті рішення), «оцінюючи ситуацію» (при оцінці ситуації), «для виготовлення» (при виготовленні), «у процесі дослідження» (при дослідженні), «під час викладання» (при викладанні) та ін. А от прийменник при треба вживати, коли конструкції з цим прийменником указують на предмет, місце, поблизу яких або де що-небудь відбувається, розташовується, хтось перебуває (при університеті, при землі, при Дніпрі)» [с.87]. Приклади виправлення помилок, що найчасті зустрічаються в економічних наукових текстах наведено у Додатку 13.

Узагальнюючи підходи до наукового стилю важливо пам'ятати про те, що існують такі загальні вимоги до наукового тексту (Рис. 3.1).

З огляду на такі вимоги, все ж у науковому тексті має бути представлена особистість науковця, яка впізнається через стиль, логіку, застосування порівнянь, метафор, цікавих історичних фактів, висловів відомих науковців, звертання до власних попередніх досліджень та ін.

3.2. Правила написання статей у вітчизняних та міжнародних виданнях

У ході роботи над дисертацією здобувач приходить до певних наукових результатів, які важливо висвітлювати у наукових публікаціях – розділах монографій, статтях у вітчизняних чи міжнародних (закордонних) наукових виданнях, тезах виступів на наукових (науково-практичних) конференціях. Наявність наукових публікацій – одна із вимог роботи над дисертацією, оскільки автор має можливість оприлюднити проміжні результати роботи, заявити про наукову новизну власного дослідження, перевірити правильність результатів своїх досліджень та зрозуміти завдання для їх продовження.

Основним видом такої роботи є стаття. Це твір, як правило, невеликого розміру (від 0,5 до 1 друк.арк.), спрямований публікації до в науковому збірнику, журналі або самостійний розділ чи параграф у монографії, певному документі, описі чи словнику.

Наукова стаття описує кінцеві або проміжні результати дисертаційного дослідження, обґрунтовує способи їх отримання та перспективи напрацювань. Вона призначена науковцям чи іншим фахівцям однієї або кількох галузей. Наукова стаття виконує низку функцій:

- дослідницьку (подає наукові результати певного етапу дисертаційного дослідження);
- презентаційну (представляє особу та наукові погляди дослідника в науковому товаристві);

- оцінкову (аналізує стан наукових досліджень з певної проблеми);
- комунікативну (служує засобом спілкування в професійному середовищі).

Характеристики мови наукової статті – це: вірогідність вихідної інформації, доказовість змісту тексту, завершеність (цілісність розкриття одного або кількох питань), логічність, критичність у відборі фактів, наявність міркувань і посилань, обґрунтованість висновків, стислість, точність наукової термінології, ясність.

Таблиця 3.1

Класифікація видів наукових статей

Критерій класифікації	Види наукових статей
За змістом	власне наукові, науково-популярні, науково-навчальні, науково-публіцистичні
За галузевим призначенням	економічні, політичні, історичні, психологічні та ін.
За науковим завданням	Теоретичні (фундаментальні), прикладні, спрямовані на використання знань у практичних цілях
За способом розкриття інформації	оглядові, проблемні, методологічні
За кількістю авторів	одноосібні, колективні

Кожне наукове видання має свій редакційний стиль та виставляє вимоги щодо оформлення статей. Однак більшість наукових статей прийнято писати за однаковим шаблоном, що включає обов’язкові елементи:

1. Індекс УДК (Універсальна десяткова класифікація – бібліотечна класифікація документів).¹ Він необхідний для систематизації наукових, літературних, мистецьких творів, різних документів тощо. УДК визначається за допомогою таблиць, що «вміщують коди тематичних напрямків і спеціальні знаки, що дозволяють виразити залежність, інтегративні ознаки й контексти між тими і іншими тематичними напрямками або галузями знань про які йдеться у документі». УДК має десяткову структуру будови, здійснює поділ на основні класи та їхні складові. Наприклад, клас 3 слугує для «групування матеріалів щодо теорії та методології суспільних наук, статистики, демографії, соціології, політики, економіки, права, державного адміністративного управління, військової справи, соціальної допомоги та страхування, освіти та етнографії тощо» (Табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Приклад групування матеріалів «Економічні науки. Основні поняття» для визначення УДК

Код УДК	Опис	Примітки
33	Економіка. Народне господарство. Економічні науки	
<u>330.1</u>	Економічні науки. Основні поняття. Вартість. Капітал. Фонди	

¹ <https://teacode.com/online/udc/>

330.117	Суб'єкти економічної діяльності Індивід. Групи. Держава	
<u>330.31</u>	Кругообірот у народному господарстві. Відтворення	
<u>330.32</u>	Приріст капіталу. Розширене відтворення	
<u>330.33</u>	Циклічність відтворення. Бізнес-цикл.	
<u>330.34</u>	Економічний розвиток	
<u>330.35</u>	Економічне зростання	
<u>330.36</u>	Економічна рівновага. Пропорційність народного господарства	
<u>330.34.01</u>	Теорія економічного розвитку	
<u>330.341</u>	Фактори економічного розвитку	
<u>330.342</u>	Стадії розвитку, ступені розвитку економіки. Економічні системи	
<u>338</u>	Економічне становище. Економічна політика. Управління та планування в економіці. Виробництво. Послуги. Ціни.	
<u>338.1</u>	Економічне становище. Кон'юнктура. Розвиток господарської структури. Економічне зростання	
<u>338.2</u>	Економічна політика. Управління та планування в економіці	
338.23	Особливі області економічної політики	332.142 Цілі регіональної економічної політики

Науковець повинен знайти індекс теми свого дослідження у структурі класифікатора з метою ідентифікації свого дослідження для наукової спільноти.

У сучасних наукових виданнях застосовується також класифікатор JEL Classification. Це «тематичний класифікатор, розроблений Journal of Economic Literature (скорочено JEL) та представлений на сайті Американської економічної асоціації (AEA), є всесвітньо визнаною алфавітно-цифровою класифікаційною системою кодів для визначення тематики публікацій в галузі економіки. Наявність в публікаціях кодів JEL є однією з вимог до авторів у багатьох видавництвах світу. Алфавітно-цифрова класифікаційна система використовується для класифікації статей, дисертацій, книг, оглядів і робочих документів в EconLit» [13].

Алфавітно-цифрова класифікаційна система з економічної літератури має такі розділи:

- В 00 – Методологія та історія економічної думки;
- С 00 – Математичні та кількісні методи: основні положення;
- Д 00 – Мікроекономіка;
- Е 00 – Макроекономіка і теорія грошей (основні положення);
- F 00 – Міжнародна економіка (основні положення);
- G 00 – Фінансова економіка: основні положення (включаючи фінансове посередництво);
- Н 00 – Економіка громадського сектору (основні положення);

I 00 – Економіка охорони здоров’я, освіти і соціальної сфери (основні положення);

J 00 – Праця і економічна демографія (основні положення).

Кожний розділ має свої підрозділи. Наприклад:

A 00 – Економіка та навчання: загальний курс;

A 10 – Економіка: загальний курс;

A 11 – Роль економіки; роль економістів;

A 12 – Відношення економіки до інших дисциплін;

A 13 – Економіка та система соціальних цінностей;

A 19 – Економіка. Загальний курс: додатковий матеріал (дослідження посилянь на автора, відомчі ранжирування і т. д.);

A 14 – Соціологія економіки.

Допустимо, Ваша стаття називається «Соціальна безпека країни в умовах глобальних викликів». Її проблематика може стосуватися таких позицій:

F 29 – Світові тенденції розвитку;

H 56 – Національна безпека і війна;

H 57 – Національні державні витрати і пов’язана з ними політика;

I 31 – Загальний добробут; основні потреби; якість життя;

I 32 – Вимірювання і аналіз бідності.

Стаття не має бути великою за розміром, тому не може стосуватися багатьох проблем одночасно. Отже, у класифікаторі JEL Classification достатньо вибрати не більше 5 позицій, що відображають головні акценти у Вашій статті.

Для того, щоб достатньою мірою висвітлити тему та досягти мети публікації, необхідно правильно сформулювати її тему. Бажано, щоб назва статті стисло визначала її основну ідею, була лаконічною, складалася з 5-9 слів).

За вимогами наукових видань, стаття повинна мати коротку анотацію та ключові слова. Як правило, вони служать джерелом інформації про Вашу статтю на платформах Інтернет. У Таблиці 3.3 зазначено основні рекомендації до виконання вимог до написання наукових статей.

Таблиця 3.3

Вимоги до подання матеріалу статті за окремими елементами та рекомендації щодо їх виконання

№	Елементи статті	Рекомендації щодо виконання вимог
I.	Формулювання назви статті	Назва статті має концентрувати увагу на предметі дослідження, бути конкретною, однозначною, лаконічною, точно відображати мету статті та визначати рамки обсягу тексту, достатнього для її розкриття.
II.	Написання анотації та ключових слів статті	В анотації необхідно в короткій формі представити основні розділи публікації: актуальність, постановку проблеми, шляхи її розв’язання, результати і висновки. Мають значення такі характеристики як:

		1. Ліміт слів. Їх кількість в анотації встановлює редакція наукового журналу (в середньому, 1000 до 1700 знаків з пробілами; від 50 до 400 слів). 2. Структура анотації. Необхідно з'єднати і представити в короткій формі основні елементи статті - актуальність, постановку проблеми, шляхи її вирішення, результати і висновки. 3. Часова відповідність. Анотації до вже написаних статей доцільно писати у минулому часі. 3. Простота викладу. Важливо, щоб мова анотації була простою і зрозумілою для широкого кола дослідників в галузі економіки. 4. Застосування пасивних мовних конструкцій (зроблено, створено, написано). 5. Чіткість і стислість викладу, використання усталених мовних конструкцій. 6. Дотримання загальноприйнятої структури анотації Анотація не повинна містити: довідок з бібліографічного опису; загальновідомої та неконкретизованої інформації; нефахові; уривки з тексту статті, конкретні цифри, які можуть бути неправильно інтерпретовані. Під час написання анотації можна використовувати такі словосполучення: «важливе актуальне питання»; «докладно висвітлено»; «аналізується»; «приділено увагу»; «значне місце у роботі приділено розгляду»; «переконливо доведено»; «на основі аналізу (чого?) показано»; «визначено критерії»; «родано опис (характеристику, визначення...)»; «підкреслюю важливість». Ключові слова у статті необхідні для пошукових систем. Це дає збільшення шансів знаходження та цитування статті. Словосполучення вважається одним ключовим словом. До статті варто подати від п'яти до восьми ключових слів. Редакції наукових видань можуть мати свої вимоги до анотації статей. Переважно це стосується кількості слів (знаків) та англomовного варіанту анотації.
III.	Постановка проблеми, з'ясування її актуальності та науково-практичного значення. Висвітлення актуальності не має бути багатослівним, головне – показати суть проблемної ситуації, що потребує вивчення.	У статті для обґрунтування актуальності теми використовують такі мовні кліше: «Важливого значення набуває питання»; «Однією з актуальних проблем на даний час варто назвати»; «Значення теми полягає у»; «Уважного ставлення фахівців та дослідників у сучасних умовах вимагає питання»; «У зв'язку з... особливого значення набуває питання.»; «Проблема ...перебуває в центрі уваги.»; «Досліджувана ситуація заслуговує на особливу увагу»; «Проблема посідає важливе місце.»; «проблема є малорозробленою, ...дискусійною, ...недослідженою...; ...фрагментарно висвітлювалася в науковій літературі»; «Проблема не була об'єктом спеціального вивчення протягом останнього часу». Важливо дослідити...; ...описати; ...узагальнити...; ...пояснити...; ..встановити...; ...визначити...; ...з'ясувати...; ...охарактеризувати...; ..систематизувати...; ...класифікувати...; ..розробити...; ...підсумувати тощо.

		Коли пояснюється місце проблеми у наукових дослідженнях, користуються такими кліше: «Прийнято вважати»; «Загальновідомо»; «На думку...»; «Відповідно до теорії (концепції»; «Дослідженням проблеми займалися», «Таких поглядів дотримується»; «Сучасну концепцію (гіпотезу, ідею, теорію..) розроблено» тощо.
IV.	Аналіз останніх досліджень та публікацій Порушення невирішених питань, яким присвячена стаття	Цей елемент статті має містити посилання на праці (наукові здобутки) авторитетних науковців, які займалися дослідженням даної наукової проблеми. Необхідно подати короткий огляд основних досліджень і публікацій, зробити посилання на них у списку літератури, що додається до статті.. На завершення аналізу досліджень і публікацій необхідно виділити дискусійні положення, наявні суперечливі підходи чи невирішені актуальні завдання у межах загальної проблеми, розв'язанню яких присвячена стаття. При написанні цього елемента статті використовують такі кліше: «Розгляд історії дослідження та сучасного стану розробки проблеми в науковій літературі показує»; «Прийнято вважати, що»; «Загальновідомо»; «На думку»; «Відповідно до усталених поглядів»; «Існуючі підходи можна класифікувати»; «Дослідженням цієї проблеми займалися»; «Таких поглядів дотримується»; «Ідею висунув»; «Початок напрямку покладено.» тощо.
V.	Формулювання мети і завдань статті	Мета та завдання – це опис головної ідеї статті, визначення того, чим вона відрізняється від наявних досліджень, як доповнює чи поглиблює вже відомі підходи, які нові процеси, явища, тенденції, закономірності висвітлює. Мета статті формулюється на основі постановки загальної проблеми й огляду раніше проведених досліджень. У формулюванні мети та завдань статті використовують такі мовні засоби: «Мета статті – визначити..., дослідити..., простежити..., здійснити опис..., охарактеризувати..., узагальнити..., вивчити..., експериментально перевірити...» підсумувати..., систематизувати... тощо»; «Статтю присвячено обґрунтуванню...»; «Мета статті полягає у доведенні...»; «Метою статті є визначити..., встановити..., описати.. ; охарактеризувати....» проаналізувати...» тощо.
VI.	Визначення методів дослідження, джерельної бази, підготовки основних тез – відповідей на завдання.	
VII.	Тлумачення використаних у статті термінів. Використовуючи маловідомі терміни,	

	обов'язково слід подати їх тлумачення. Факти, явища мають бути певним чином представлені, класифіковані, згруповані, описані й супроводжуватися відповідним коментарем.	
VIII.	Виклад основного матеріалу дослідження	це основна частина статті, в якій висвітлюються основні положення і результати наукового дослідження, особисті ідеї, думки, отримані наукові факти, розроблені науково-методичні підходи та результати їх апробації, методика отримання та аналіз фактичного матеріалу. Виклад суті дослідження у статті містить такі мовні кліше: Є підстави вважати... Умови та хід експерименту дозволяють висунути гіпотезу... Перевіримо запропоноване припущення... Однією з найважливіших особливостей (чого?) ... є ... Об'єкт дослідження характеризується такими особливостями:... Зібраний матеріал підлягає структуруванню...
IX.	Висновки та перспективи подальших досліджень	таття має завершуватись конкретними висновками і рекомендаціями, що коротко узагальнюють викладений в основній частині матеріал та/або перспективу подальших досліджень. Перевірка узгодженості між заголовком, метою, завданнями і висновками (див. додаток 3). Готуючи висновки, перевіряють узгодженість між назвою, метою, завданнями вступу. Водночас стежать, щоб висновки не повторювали вступу. Вони визначають, чи повноцінним був діалог автора статті з читачем, чи досягнуто мети теоретичної або експериментальної розвідки. У висновках указують, що в результаті наукового дослідження і виконання завдань зібрано відповідний матеріал, пояснюють наукове і практичне значення роботи
X.	Оформлення списку використаних джерел за чинними стандартами	Список використаних джерел подається наприкінці статті у двох формах: «Список використаних джерел» (оновлений Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015) і «References» (де дані українською/російською мовою описуються за допомогою вказівок, а джерела англійською мовою дублюються зі списку «Список використаних джерел»). «References» посилання на джерела необхідно робити в романському алфавіті в APA стилі (APA Style Reference Citations). Список джерел наводиться мовою оригіналу у послідовності посилання на відповідні

		джерела в тексті статті. На всі наведені у списку джерела повинні бути зроблені посилання у тексті. Посилання в тексті подаються тільки у квадратних дужках, наприклад [1; 6], [1, с. 5], [4, с. 5; 8, с. 10-11]. Розрізняють такі способи розташування літератури у списку: Абетковий: Вказані в списку публікації подають у такому порядку: • роботи вітчизняних й іноземних авторів, надрукованих українською та російською мовами, за алфавітом, зважаючи на транскрипцію написання; • твори вітчизняних та іноземних авторів іноземними мовами – спочатку з латинським алфавітом, потім східними мовами, якщо є; • інформація он-лайн; • статистичні матеріали. За типами документів: матеріал у списку розташовують за типом видання (книжки, статті, офіційні документи, стандарти тощо), а в межах розділу – за абеткою. Хронологічний порядку цитування
--	--	--

Повну відповідальність за зміст статті, достовірність матеріалу, дотримання законодавства про авторські та суміжні права, точність викладених даних, якість фактичного матеріалу (цитати, власні назви, формули, статистичні дані тощо), правильність і коректність цитування, посилань та перекладу несуть автори статей.

Розділ 3. ЕКСПЕРТИЗА ТА ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ДИСЕРТАЦІЇ

3.1. Попередній розгляд дисертації на кафедрі

На кафедрі економічної теорії, менеджменту і адміністрування існує порядок обговорення як окремих розділів, так і всієї дисертації. Коли дисертація розглядається на предмет її рекомендації до захисту, експертиза здійснюється у такому порядку:

1. Здобувач презентує результати дослідження. Обов'язковою умовою є оцінка обґрунтування ним наукової новизни та практичного значення виконаної роботи. Усі елементи наукової новизни зазначаються у презентації дисертації з їх доведенням на основі демонстрації певного фактичного матеріалу чи логіки доведення правильності висновків.

2. Члени кафедри і рецензенти задають питання до здобувача, на які він має відповісти. У ході обговорення відповідей може виникнути дискусія, у якій дисертант повинен продемонструвати глибину знань та доказовість новизни на результатах.

Виступ наукового керівника. Науковий керівник готує висновок з оцінкою його роботи у процесі підготовки дисертації, виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану.

3. Виступи рецензентів. Рецензенти надають письмовий відгук про зміст, структуру, методологічні підходи до написання, використання наукового інструментарію, правильність оформлення, наукову новизну та практичне значення дисертації. Їхня оцінка визначає актуальність, ступінь розробки теми, може включати аналіз недоліків, дискусійні питання, рекомендації щодо поліпшення. Вони мають зробити висновок про можливість рекомендації дисертації до захисту.

4. Відповіді на зауваження рецензентів. Здобувач має відповісти на поставлені питання чи зауваження, пояснити своє бачення зазначених проблем, захистити власну думку.

5. Виступи присутніх членів кафедри. Члени кафедри можуть взяти участь у дискусії, задавати питання здобувачеві, схвалити чи заперечити пропозицію рецензентів щодо рекомендації дисертації до захисту.

6. Підсумки дискусії. Результати обговорення та проведення презентації відображаються у висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. Кафедра затверджує висновок шляхом відкритого голосування простою більшістю голосів присутніх на засіданні та надає витяг з протоколу засідання кафедри. У протоколі має бути зазначено, ким і коли було затверджено тему дисертації².

² "У разі отримання негативного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації за здобувачем зберігається право на повторне звернення до структурного підрозділу закладу з письмовою заявою щодо отримання такого висновку після доопрацювання дисертації або на поновлення в закладі для завершення виконання відповідної освітньо-наукової програми, якщо здобувач достроково відрахований з аспірантури за власною заявою» [8].

3.2. Подання дисертації до спеціалізованої вченої ради

За умови отримання позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувач має право звернутися до вченої ради закладу, в якому він виконав освітньо-наукову програму або в іншому навчальному закладі, де може бути створена разова рада по захисту дисертації, з письмовою заявою на ім'я голови Вченої ради про утворення разової ради.

У заяві здобувач засвідчує, що дисертація виконана ним самостійно з дотриманням академічної доброчесності, підтверджує, що подано до захисту остаточний текст дисертації, та зазначає мову захисту дисертації.

До заяви додаються:

- дисертація в друкованому та електронному вигляді;
- наукові публікації (або їх копії), в яких висвітлено наукові результати дисертації;
- академічна довідка про виконання освітньо-наукової програми;
- висновок наукового керівника (керівників);
- висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації;
- довідка про проходження перевірки на наявність ознак плагіату.

Для проведення попередньої експертизи дисертації в іншому закладі вищої освіти, де створюватиметься разова рада, з метою надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Вчена рада призначає двох рецензентів та визначає структурний підрозділ, де проводитиметься попередня експертиза дисертації.

Попередня експертиза дисертації проводиться протягом двох місяців з дня надходження письмової заяви здобувача щодо проведення попередньої експертизи. Рецензентам надається повний звіт з перевірки на наявність ознак плагіату для аналізу і врахування результатів перевірки у висновку. Завідувач кафедри, де проводиться попередня експертиза дисертації, за участю рецензентів організовує та проводить розширене засідання кафедри для апробації дисертації. Завідувач кафедри готує не пізніше, ніж через три робочі дні після призначення рецензентів, заявку про проведення фахового семінару для апробації дисертації.

Секретар Вченої ради протягом трьох робочих днів після отримання заявки завідувача кафедри готує розпорядження ректора про проведення розширеного засідання кафедри, в якому зазначається дата, час, місце проведення засідання, ПІБ здобувача, назва дисертації, спеціальність, відомості про наукового керівника, список рецензентів. Окрім керівника у розширеному засіданні кафедри обов'язково приймає участь секретар засідання, а також, за потреби, інші фахівці.

Попередня експертиза дисертації відбувається на відкритому засіданні кафедри (структурного підрозділу), де присутні не менше, як дві третини осіб, вказаних у розпорядженні ректора.

Обговорення дисертаційної роботи на розширеному засіданні кафедри відбувається за такою процедурою:

- головуєчий доводить до відома присутніх порядок денний засідання, повідомляє дані про здобувача;
- здобувач доповідає з використанням презентації дисертаційної роботи. (15-20 хвилин);
- присутні на засіданні задають питання, на кожне з яких здобувач має дати вичерпну відповідь;
- головуєчий надає слово науковому керівнику, присутність якого на засіданні є обов'язковою;
- виступають рецензенти;
- відбувається обговорення дисертаційної роботи, в якому беруть участь присутні на засіданні. Обговорюється відповідність дисертаційної роботи встановленим вимогам (досягнення мети дослідження; наявність елементів наукової новизни; цілісності роботи; практичне значення роботи);
- рішення приймається шляхом відкритого голосування.

Протокол з результатами розширеного засідання зберігається на кафедрі.

Рецензенти готують висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, у якому зазначається інформація відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44:

- відповідність дисертації вимогам, передбаченим Наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації»;
- кількість наукових публікацій;
- повноту опублікування результатів дисертації;
- особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації;
- відсутність ознак плагіату у дисертації.

У разі отримання негативного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації за здобувачем зберігається право на повторне звернення до структурного підрозділу закладу з письмовою заявою щодо отримання такого висновку.

Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації видаються здобувачеві у двох примірниках. Після видачі здобувачеві висновку здобувачу забороняється вносити зміни до тексту дисертації.

3.3. Презентація результатів дослідження та процедура захисту дисертації

Для проведення захисту дисертації створюється разова вчена рада. Перелік документів, які здобувач подає до разової ради, зазначено у Додатку.

Вчена рада не пізніше двох місяців з дня отримання заяви здобувача утворює разову раду у складі п'яти осіб — голови разової ради, двох рецензентів та двох офіційних опонентів, про що видається наказ закладу (відповідно до пп.14-18 Порядку, затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44).

Засідання разової ради для проведення публічного захисту дисертації проводиться за такою процедурою:

- голова разової ради інформує присутніх про правоможність засідання і розпочинає його за наявності кворуму; інформує про погоджену зі здобувачем мову, якою він буде викладати основні положення дисертації та відповідати на запитання; оголошує порядок денний, назву дисертації, відомості про рецензентів та офіційних опонентів; відомості про здобувача, подані здобувачем до разової ради документи, їх відповідність встановленим вимогам;
- здобувач викладає основні положення дисертації та відповідає на запитання;
- голова разової ради оголошує звернення інших осіб з оцінкою дисертації;
- здобувач відповідає на зауваження, які містяться у зверненнях;
- виступають рецензенти;
- після кожного виступу здобувачеві надають слово для відповіді;
- виступають офіційні опоненти;
- після виступу кожного офіційного опонента здобувачеві надають слово для відповіді;
- після кожного виступу здобувача для відповіді на зауваження рецензентів/офіційних опонентів, голова пересвідчується, чи задоволений рецензент/офіційний опонент цією відповіддю;
- публічне обговорення дисертації, у якому мають право взяти участь усі присутні на засіданні;
- прикінцеве слово здобувача;

Рада приймає рішення шляхом відкритого голосування. Якщо за рішення щодо присудження ступеня доктора філософії проголосували не менше, ніж чотири члени разової ради, рішення про присудження приймається.

Якщо рішення про присудження не підтримали два чи більше членів разової ради, тоді здобувач отримує відмову у присудженні ступеня доктора філософії.

За результатами голосування оформлюється рішення разової ради про присудження (відмову у присудженні) ступеня доктора філософії за формою, затвердженою МОН. Обов'язковою частиною рішення є відеозапис трансляції захисту дисертації.

Рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії набирає чинності з дати набрання чинності наказом закладу про видачу диплома доктора філософії.

Диплом доктора філософії оформляється за формою, затвердженою МОН, та видається здобувачеві у порядку, встановленому закладом.

3.4. Правила оформлення документів атестаційної справи

Протягом десяти робочих днів з дня видачі диплома доктора філософії заклад додає копію рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії, засвідчену головою разової ради, до примірника дисертації, що зберігається у бібліотеці закладу.

До особової справи здобувача, яка зберігається відповідно до законодавства, додаються:

4. Копія наказу ректора Університету про утворення разової ради.
5. Заява здобувача щодо проведення його атестації
6. Академічна довідка про виконання ОНП.
7. Висновок наукового керівника/керівників.
8. Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.
9. Згоди голови, рецензентів та офіційних опонентів на участь у роботі разової ради.
10. Довідка про результати перевірки на академічний плагіат рукопису дисертації.
11. Відомості про голову та членів разової ради, засвідчені підписом завідувача кафедри, на якій проводилась попередня експертиза дисертації.
12. Копія свідоцтва про зміну імені (у разі потреби).
13. Копія документа, що підтверджує факт передавання електронного примірника дисертації до Національного репозитарію академічних текстів або Державної наукової установи «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації».
14. Копія документа, що підтверджує факт передавання друкованого примірника дисертації, підписаного Здобувачем, до бібліотеки Університету
15. Копії наукових публікацій, зарахованих за темою дисертації, на яких повинні бути зазначені вихідні дані відповідних видань. Рецензії рецензентів.
16. Відгуки офіційних опонентів.
17. Звернення інших осіб з оцінкою дисертації, що надійшли до Університету.
18. Реєстраційна картка присутності членів ради, засвідчена головою разової ради.
17. Рішення разової ради про присудження/відмову у присудженні ступеня доктора філософії.
18. Наукові публікації (або їх засвідчені копії), в яких висвітлено наукові результати дисертації.

19. Копія документа, що підтверджує факт передавання до бібліотеки Університету копії рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії, засвідченої головою разової ради.

20. Копія наказу ректора про видачу диплома доктора філософії.

21. Відеозапис трансляції захисту дисертації.

Відеозапис трансляції захисту дисертації, оприлюднений закладом, повинен бути доступним для вільного перегляду не менше, ніж шість місяців з дати набрання чинності рішенням разової ради про присудження ступеня доктора філософії.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вимоги до оформлення бібліографічного опису літературних джерел. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=109
2. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Наказ МОН від 12.01.2017 р. No40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації»
4. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584)
5. Наказ МОН від 23.09.2019 р. No1220 «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук»
6. Нафус І.І. Нагромадження соціального капіталу на різних рівнях функціонування економіки. – Рукопис. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2020.
7. Освітньо-наукова програма «ЕКОНОМІКА» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії . Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 051 «Економіка». Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. URL: https://drive.google.com/drive/folders/198UKNeWmEBkhG5EV3_1dA2XDZC4bdHXx
8. Пивоваров В. М. Формування мовних компетентностей у гуманітарній складовій підготовки здобувачів наукового ступеня доктора філософії. *Наукові записки Наці- онального університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 1(69), ч. 2, березень. С. 87–91.
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-9-2015-p>
10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) від 23 березня 2016 р. № 261 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
11. Постанова КМУ від 12.01.2022 р. No 44 «Про затвердження Порядку присудження та скасування рішення про присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради

- закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-п#Text>
12. Про затвердження форм документів атестаційної справи здобувача ступеня доктора філософії. Наказ МОН України №533 від 22.04.2019 р.
 13. Стандарт зі спеціальності 051 «Економіка» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти URL: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdily/Aspirantura/Normativni_dokumenti/051-Ekonomika_Standart_PhD.pdf.
 14. Тематичний класифікатор Journal of Economic Literature (JEL) URL: <https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/JEL%20classification%20ukr.pdf>
 15. Mises L. Human Action: A Treatise on Economic Theory. Chelyabinsk, Sotsium, 2008
 16. Мазаракі А.А., Лагутін В.Д. Парадигма економічної науки і потенціал її змін У ХХІ ст. http://economyukr.org.ua/docs/EU_22_03_023_uk.pdf
 17. ЦІЛІ РОЗВИТКУ ТИСЯЧОЛІТТЯ: УКРАЇНА – 2015 РІК. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/цілі-розвитку-тисячоліття-україна—2015-рік>
 18. Світлична В.Л. Теоретичний базис нової парадигми суспільства – економіки знань. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2015/No3/184-193.pdf>;
 19. Лук'яненко Д., Лук'яненко О., Дорошенко О. Імплементация парадигми економіки знань у стратегії національного економічного розвитку URL: http://ierjournal.com/journals/19/2013_1_Lukianenko_Doroshenko.pdf
 20. Малін О.Л. Парадигмальні зміни економічного розвитку та державне регулювання економіки http://www.market-infr.od.ua/journals/2016/2_2016_ukr/89.pdf
 21. Попов В.Ю. Передумови формування парадигми економічної спадковості <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/1864/1/Попов.PDF>
 22. Аналіз світових трендів до 2030 р. URL: <https://strategy.uifuture.org/index.html>
 23. Попадинець О.В. Соціалізація економіки як нова парадигма економічної теорії. Вісник економіки транспорту і промисловості No 49, 2015 с.228-232.
 24. Друкер П.Ф. Бізнес та інновації / П.Ф. Друкер; пер. з англ. К.С. Головинського, зав. ред. Н.М. Макарова. К., 2009. 432 с.
 25. Крилова Ю. І. Інформаційне (цифрове) суспільство: політико-правовий аспект упровадження Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова Випуск 27'2020. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua:8080/bitstream/handle/123456789/29433/Krylova.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
 26. Стратегія інноваційного розвитку України на період до 2030 року. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadskeobgovorennya/2018/10/22/innovatsiynogo-rozvitku-ukraini.pdf>

27. Балабанюк Ж.М. Трудові моделі ХХІ століття: як зміниться парадигма трудових відносин у вік цифрових технологій. DOI:10.31732/2663-2209-2021-61-107-

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ЕКОНОМІКА»**

**підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої
освіти
– доктора філософії –
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 051 «Економіка»**

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

**Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича**

Голова вченої ради

_____/Р.І. Петришин/

(протокол № __ від " __ " _____ 20__ р.)

Освітня програма вводиться в дію

Ректор _____/Р.І. Петришин/

(наказ № __ від " __ " _____ 20__ р.)

Чернівці – 2022

II. Профіль освітньої програми за спеціальністю 051 «Економіка» освітнього ступеня доктора філософії

I. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича Економічний факультет
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	051 Економіка
Форми здобуття освіти	Очна (денна, вечірня) та заочна
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з економіки
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – доктор філософії Галузь знань – 05 соціальні та поведінкові науки Спеціальність 051 Економіка
Цикл/рівень програми	Восьмий кваліфікаційний рівень Національної рамки кваліфікацій FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень; НРК України – 8 рівень
Передумови	Наявність ступеня магістра
Термін дії освітньої програми	4 роки
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://econom.chnu.edu.ua
2 – Мета освітньої програми	
Мета програми (з врахуванням рівня кваліфікації)	Програма розроблена відповідно до місії та стратегії розвитку університету, що орієнтують на «інновативність, збалансованість, успіх», спрямована на підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка», що передбачає формування у них теоретичних знань, умінь, практичних навичок та інших компетенцій, необхідних для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення
3 - Характеристика освітньої програми	
Опис предметної області	<i>Об'єкт діяльності (дослідження):</i> теорія, методологія наукових досліджень, феномени, явища і проблеми сучасних економічних процесів та систем. <i>Цілі навчання:</i> набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> загальні закони, закономірності та тенденції соціально-економічного розвитку, мотивація та поведінка суб'єктів

	ринку; теорії мікро-, макро- і міжнародної економіки; кількісні методи в економічних дослідженнях; інституціональний, міждисциплінарний та історичний аналіз соціально-економічних явищ та процесів; розробка та обґрунтування економічних рішень; регулювання та управління багаторівневими господарськими системами. інноваційних рішень теоретичного та прикладного спрямування. <i>Методи, методики та технології:</i> методи мікро- та макроекономічних досліджень, комп'ютерного моделювання економічних систем, статистичного аналізу, прогнозування, управління проектами, цифрові технології, методи і технології науково-педагогічної діяльності. <i>Інструментарій та обладнання:</i> інформаційно-комунікаційні системи, спеціалізоване програмне забезпечення, прилади та обладнання, необхідні для виконання наукових досліджень у сфері економіки
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Дослідження в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 051 Економіка. Ключові слова: мікроекономіка, макроекономіка, національна економіка, економічна політика, державне та регіональне управління, бізнес, управління підприємством, моделювання, інформаційні технології в економіці.
Особливості програми	Особливість (унікальність) ОП полягає у реалізації таких підходів до навчання та його результатів: 1) Залученість наукових досліджень аспірантів до наукової тематики кафедр та наукових керівників; їх спрямованість на дослідження актуальних проблем економіки, що виникають під впливом глобальних економічних трендів (цифровізація, інституціоналізація, соціалізація, інтелектуалізація, інноватизація, інклюзивність, екологізація економіки). 2) Спрямованість досліджень на поєднання теоретичних знань з прикладними інноваційними розробками, придатними для практичного використання в економічній політиці та господарській практиці; сприяння реалізації можливостей неформальної освіти, наукового стажування у закордонних навчальних закладах, сприяння академічній мобільності. 3) Забезпечення розвитку та застосування інструментарію економіко-математичного моделювання та інформаційних технологій для дослідження соціально-економічних систем і процесів; 4) Фокусування освітнього процесу на поглиблення соціальних навичок, забезпечення інтелектуального й творчого розвитку особистості здобувачів шляхом формування їх індивідуальної освітньої траєкторії, підтримання тісних наукових та ділових взаємовідносин з представниками ЗВО, бізнесу, органів державної влади та управління, міжнародних організацій для їх майбутньої інтеграції у професійну спільноту. 5) Поєднання освітньої, наукової та педагогічної складових для набуття аспірантами компетенцій викладача економічних дисциплін у ЗВО, що передбачає вміння використовувати сучасні технології та методи навчання.
Академічні права випускників	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
Працевлаштування випускників	Працевлаштування на посадах наукових і науково-педагогічних працівників в наукових установах і закладах вищої освіти, інших посадах, що потребують кваліфікації доктора філософії з економіки, зокрема на посадах наукових консультантів, експертів, аналітиків у дослідницьких установах і підрозділах підприємств, установ, організацій.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Викладання здійснюється на основі сучасних підходів, орієнтованих на формування інноваційного наукового мислення, самостійність, організованість, ініціативність, креативність, лідерство, здатність до роботи в команді, соціальну відповідальність, доброчесність, прихильність до принципів корпоративної

	культури університету, Форми навчання: лекції, семінарські та практичні заняття, самостійна робота, виконання проєктів та/або розрахункових задач, опрацювання наукових публікацій вітчизняних і закордонних вчених, статистичних та інших даних, що складають емпіричну базу наукового дослідження .
Оцінювання	екзамени, заліки, ІНДЗ, усні опитування, комп'ютерне тестування, захист проєктів, атестація за кожний рік навчання, захист педагогічної практики, захист дисертації.

III Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами відповідної спеціальності, та їх результатів навчання

Для здобуття ступеня доктора філософії можуть вступати особи, що здобули освітній ступінь магістра.

Програма фахових вступних випробувань для осіб, що здобули попередній рівень вищої освіти за іншими спеціальностями повинна передбачати перевірку набуття особою компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

IV Обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Освітньо-наукова програма складається з освітньої та наукової складових. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) становить чотири роки.

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 47 кредитів ЄКТС.

V Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
Загальні Компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Спеціальні (фахові) Компетентності	СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей. СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами. СК03. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності. СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

Додаткові результати, визначені для освітньо-професійної програми	СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. СК06. Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності СК08*. Здатність виявляти, враховувати і прогнозувати ключові тренди соціально-економічного, екологічного та галузевого розвитку в умовах визначеності та невизначеності. СК09*. Здатність розвивати інноваційні соціальні навички, ефективно поєднувати наукові здобутки та педагогічну майстерність, використовувати сучасні технології та методи навчання у викладанні економічних дисциплін. СК010*. Здатність до професійної комунікації, ведення дискусії, переконливого та аргументованого відстоювання власної точки зору з повагою до індивідуального та культурного різноманіття й системи цінностей в умовах міжособистісної та міжкультурної взаємодії.
---	---

1.7 - Нормативний зміст підготовки доктора філософії, сформульований у термінах результатів навчання

Програмні результати навчання	РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку. РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації. РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках. РН04. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи. РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності. РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у
-------------------------------	--

Додаткові результати, визначені для освітньо-професійної програми	наукових публікаціях у провідних наукових виданнях. РН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності. РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми РН09. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані. РН10*. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми фундаментальної економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності, стійкого розвитку соціально-економічних систем. РН11*. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності. РН12*. Формувати індивідуальну траєкторію саморозвитку, самонавчання та професійної поведінки, приймати оптимальні рішення щодо організації та управління колективною творчою діяльністю, проявляти креативність, оригінальність, ініціативність, гнучкість, стресостійкість, лідерство та соціальний вплив тощо.
---	---

1.8 - Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	До наукового керівництва та лекційного викладання навчальних дисциплін задіяні доктори наук, практичні заняття проводять науково-педагогічні працівники з науковим ступенем та тривалим терміном викладання та практичним досвідом роботи у галузях і сферах економіки.
Матеріально-технічне забезпечення	1. Приміщення для проведення навчальних занять та контрольних заходів – 2,4 кв. м. на одну особу. 2. Мультимедійне обладнання для одночасного використання в навчальних аудиторіях – 30% від загальної кількості студентів. 3. Бібліотека, в т.ч. читальний зал. 4. Пункт харчування, актовий зал, спортивний зал. 5. Гуртожиток – 70% від мінімальної потреби. 6. Комп'ютерні робочі місця, лабораторії, обладнання, устаткування, необхідне для виконання навчальних планів.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне та навчально-методичне забезпечення відповідає вимогам щодо освітньої діяльності у сфері вищої освіти згідно з діючим законодавством України (Постанова кабінету міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30 грудня 2015 р., № 1187 зі змінами від 24.03. 2021р.). Ефективному управлінню освітньою діяльністю сприяє Єдина державна електронна база з питань освіти.
Навчально-методичне забезпечення	Електронний ресурс закладу освіти (сайт електронного навчання), який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану – 100%. Інформаційна система навчального процесу ґрунтується на застосуванні платформ <i>дистанційного навчання</i> Moodle, <u>Google Classroom</u> , <u>Zoom</u> , <u>Skype</u> , <u>Coursera</u> .
1.9 – Академічна мобільність	

Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх угод між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та університетами України.
Міжнародна кредитна мобільність	У рамках програми ЄС Еразмус+ на основі двосторонніх угод між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та навчальними закладами країн-партнерів.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Передбачається за умови попереднього навчання на підготовчих курсах з української мови.

1. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

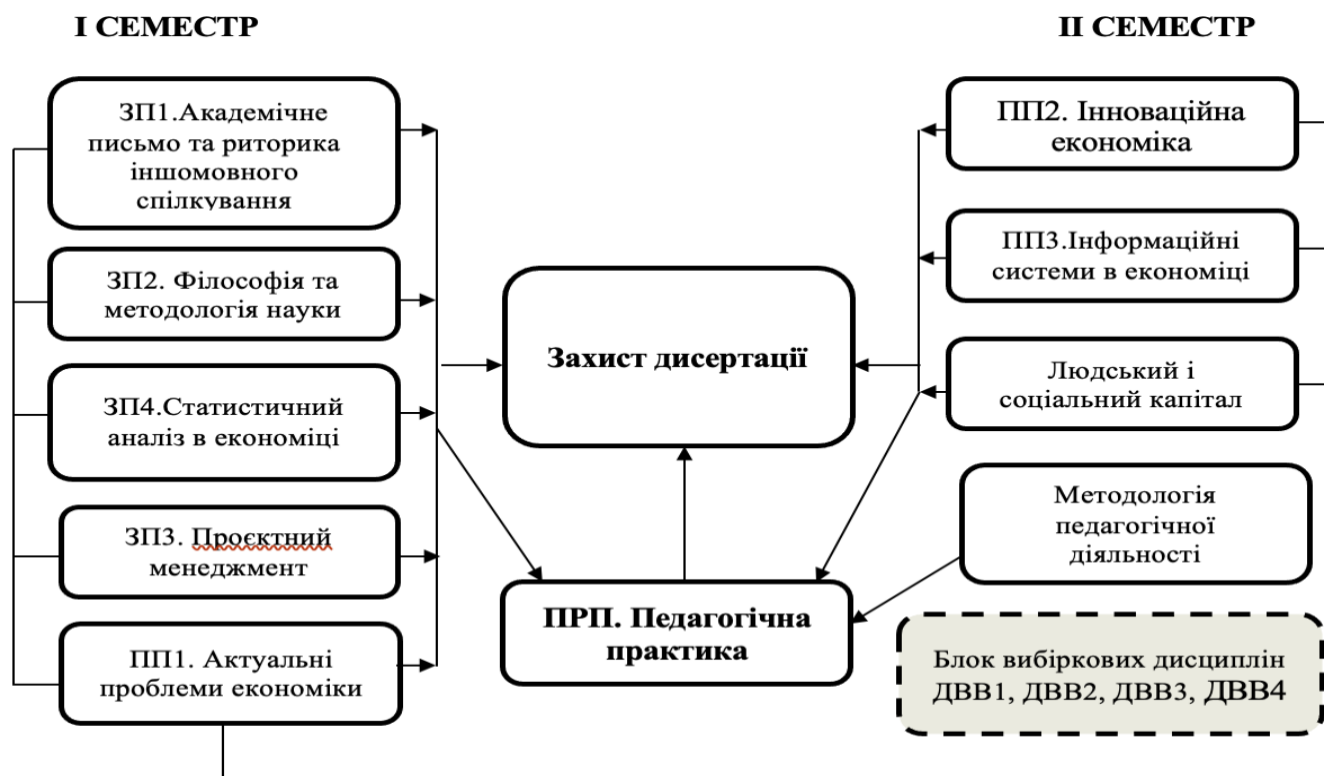
1.1 Перелік компонент ОНП

Код н/д	Компоненти освітньо-наукової програми (навчальні дисципліни, педагогічна практики, дисертаційна робота доктора філософії)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Цикл загальної підготовки			
ЗП 1.	Академічне письмо та риторика іншомовного спілкування	6	Екзамен
ЗП 2.	Філософія та методологія науки	4	Екзамен
ЗП 3.	Проектний менеджмент	3	Залік
ЗП 4.	Обробка результатів експерименту	3	Залік
ЗП 5.	Методологія педагогічної діяльності	3	Екзамен
Усього		19	
Цикл професійної підготовки			
ПП1	Актуальні проблеми економіки	3	Екзамен
ПП2	Інноваційна економіка	3	Екзамен
ПП3	Інформаційні системи в економіці	3	Екзамен
ПП4	Людський і соціальний капітал	3	Залік
		12	
Усього			
Цикл практичної підготовки			
ПРП	Педагогічна практика	4	
Усього		4	
Цикл дисциплін вільного вибору аспірантів			
ДВВ1	Дисципліна вільного вибору 1	3	Залік
ДВВ2	Дисципліна вільного вибору 2	3	Залік
ДВВ3	Дисципліна вільного вибору 3	3	Залік
ДВВ4	Дисципліна вільного вибору 4	3	Залік
Загальний обсяг вибіркового компонента:		12	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		47	25,5% - вибіркова частина

1.2. Каталог вибірових дисциплін

№ з/п	Вибіркові компоненти ОП	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	Технологічно-сингулярний розвиток економічних систем	3	залік
2	Конкурентоспроможність регіонів	3	залік
3	Цифрова трансформація економіки	3	залік
4	Обґрунтування управлінських рішень та оцінювання ризиків	3	залік
5	Інтелектуальний бізнес	3	залік
6	Стейкхолдер-менеджмент	3	залік
7	Організація бізнес-процесів та управління стартапами	3	залік
8	Бізнес-планування	3	залік
9	Корпоративні інформаційні системи	3	залік
10	Аналіз та візуалізація економічних даних в R	3	залік
11	Моделі еколого-економічних систем	3	залік
12	Моделі ринкової економіки	3	залік
13	Регіональні ринки	3	залік
14	Система муніципального управління	3	залік
15	Маркетинг територій	3	залік
16	Міжнародні стратегії економічного розвитку	3	залік
17	Економіка знань	3	залік
18	Глобальна економіка	3	залік
19	Антикризове управління	3	залік
20	Управління якістю	3	залік

2.2. Структурно-логічна схема ОП

3. Наукова складова ОНП

Рік підготовки	Рік підготовки	Форма контролю
1 рік	Вибір та обґрунтування теми власного наукового дослідження, визначення змісту, строків виконання та обсягу наукових робіт; вибір та обґрунтування методології проведення власного наукового дослідження, здійснення огляду та аналізу існуючих поглядів та підходів, що розвинулися в сучасній науці за обраним напрямом. Підготовка та публікація не менше однієї статті (як правило, оглядової) у наукових фахових виданнях за темою дослідження; участь у науково-практичних конференціях (семінарах) з публікацією тез доповідей	Затвердження індивідуального плану роботи аспіранта на вченій раді факультету, звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік
2 рік	Проведення під керівництвом наукового керівника власного наукового дослідження, що передбачає вирішення дослідницьких завдань шляхом застосування комплексу теоретичних та емпіричних методів. Підготовка та публікація не менше однієї статті у наукових фахових виданнях (вітчизняних або закордонних) за темою дослідження; участь у науково-практичних конференціях (семінарах) з публікацією тез доповідей	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік
3 рік	Аналіз та узагальнення отриманих результатів власного наукового дослідження; обґрунтування наукової новизни отриманих результатів, їх теоретичного та/або практичного значення. Підготовка та публікація не менше однієї статті у наукових фахових виданнях за темою дослідження; участь у науково-практичних конференціях (семінарах) з публікацією тез доповідей.	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік
4 рік	Оформлення наукових досягнень аспіранта у вигляді дисертації, підведення підсумків щодо повноти висвітлення результатів дисертації в наукових статтях відповідно чинних вимог. Впровадження одержаних результатів та отримання підтверджувальних документів. Подання документів на попередню експертизу дисертації. Підготовка наукової доповіді для захисту дисертації	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік Надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

VII Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації.
Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, яке пропонує розв’язання комплексної проблеми в сфері економіки або на її межі з іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.
	Дисертація має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти (наукової установи).

**Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей
дескрипторам НРК**

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Перелік компетентностей	ЗН1 Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності.	УМ1Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв’язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики.	К1 Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством загалом	АВ1 Демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.
		УМ2 Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.	К2 Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях.	АВ2 Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.
		УМ3 Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей.		
Загальні компетентності				
ЗК01	ЗН1	УМ1 УМ3	К1 К2	АВ2
ЗК02		УМ1 УМ2	К1 К2	АВ1
ЗК03	ЗН1	УМ2 УМ3	К2	АВ1 АВ2
ЗК04		УМ1 УМ3	К1	АВ1
ЗК05	ЗН1	УМ1 УМ2	К1	АВ2
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК01	ЗН1	УМ1 УМ3	К1	АВ1
СК02			К1 К2	
СК03		УМ1	К2	АВ2
СК04	ЗН1	УМ2		АВ1
СК05		УМ2 УМ3	К2	АВ2
СК06		УМ2		АВ1
СК07	ЗН1	УМ2 УМ3	К1 К2	АВ1
СК08*	ЗН1	УМ1 УМ3	К1	
СК09*		УМ1	К1 К2	АВ1 АВ2
СК010*	ЗН1	УМ3	К2	АВ1 АВ2

Таблиця 2

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

	Програмні результати навчання	Загальні компетентності					Спеціальні (фахові) компетентності									
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
РН01	Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, соціально-економічних системі на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.	+	+			+	+							+		
РН02	Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері економіки з метою досягнення економічної та соціальної ефективності в умовах глобалізації.	+	+					+		+	+		+			
РН03	Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у галузі економіки та дотичних міждисциплінарних напрямках.	+	+						+		+					
РН04	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.		+						+		+					
РН05	Пропонувати нові рішення, розробляти та реалізовувати наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.		+		+		+				+		+		+	
РН06	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.				+		+	+				+				
РН07	Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм		+			+					+	+			+	

	академічної етики та доброчесності.																
RH08	Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичнихміждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми													+	+		
RH09	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належнідокази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.	+							+			+					
RH010*	Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми фундаментальної економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності, стійкого розвитку соціально-економічних систем.					+									+		+
RH011*	Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.				+											+	+
RH012*	Формувати індивідуальну траєкторію саморозвитку, самонавчання та професійної поведінки, приймати оптимальні рішення щодо організації та управління колективною творчою діяльністю, проявляти креативність, оригінальність, ініціативність, гнучкість, стресостійкість, лідерство та соціальний вплив тощо.					+							+		+		+

Додаток 1
до Вимог до оформлення дисертації
(пункт 1 розділу III)

Титульний аркуш дисертації

Найменування вищого навчального закладу або наукової установи,
де здійснювалася підготовка здобувача,
органу, до сфери управління якого належить заклад, установа

Найменування вищого навчального закладу або наукової установи,
у спеціалізованій вченій раді якого (якої) проводився захист дисертації,
органу, до сфери управління якого належить заклад, установа

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

(прізвище, ім'я, по батькові)

Гриф
Прим. № _____
УДК _____
(індекс)

ДИСЕРТАЦІЯ

(назва дисертації)

(шифр і назва спеціальності)

(галузь знань)

Подається на здобуття наукового
ступеня _____

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Науковий
(консультант) _____

керівник

_____ (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Місто - рік

Примітка. Відомості щодо грифа секретності та напис «Прим. № _____»
наводять за необхідності.

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

НАФУС ІННА ІВАНІВНА

УДК 330.3:304.5

**НАГРОМАДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ НА РІЗНИХ
РІВНЯХ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ**

Спеціальність 051 Економіка

Подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело
_____ Нафус І.І.

Науковий керівник: Галушка Зоя Іванівна, доктор економічних наук,
професор

Київ – 202_

АНОТАЦІЯ

Сорокіна Н.В. Формування професійної іншомовної компетентності майбутніх філологів засобами мультимедійних технологій. - Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» (012 - Дошкільна освіта). - Інститут педагогіки НАПН України, Київ, 2016.

Зміст анотації

Ключові слова

Список публікацій здобувача

**РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК
стилів оформлення списку наукових публікацій**

1. MLA (Modern Language Association) style.
2. APA^{1,2} (American Psychological Association) style.
3. Chicago/Turabian style¹.
4. Harvard style¹.
5. ACS (American Chemical Society) style.
6. AIP (American Institute of Physics) style.
7. IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) style.
8. Vancouver style¹.
9. OSCOLA.
10. APS (American Physics Society) style¹.
11. Springer MathPhys Style¹.

¹Springer Style

<http://resource-cms.springer.com/springer-cms/rest/v1/content/51958/data/v1/Guidelines+for+Contributions+to+Major+Reference+Works>

² Elsevier Style

<https://www.elsevier.com/journals/learning-and-instruction/0959-4752/guide-for-authors#68000>

ПРАВИЛА оформлення дисертації

Обсяг	Обсяг основного тексту дисертації визначається пунктами 10, 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, або може встановлюватися освітньо-науковою програмою закладу вищої освіти (наукової установи) відповідно до специфіки відповідної галузі знань та/або спеціальності. До загального обсягу дисертації не включаються таблиці та ілюстрації, які повністю займають площу сторінки. Один авторський аркуш дорівнює 40 тис. друкованих знаків, враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами, що становить близько 24 сторінок друкованого тексту при оформленні дисертації за допомогою комп'ютерної техніки з використанням текстового редактора Word: шрифт - Times New Roman, розмір шрифту - 14 pt
Інтервал	Дисертацію друкують на одному або на двох (за бажанням) боках аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу
Шрифт	Кегель - мітел (14 типографських пунктів). Допускається підготовка дисертаційної роботи в форматі LaTeX з відповідним стильовим оформленням
Поля	Текст дисертації необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве - не менше 20 - 25 мм, праве - не менше 10 мм, верхнє - не менше 20 мм, нижнє - не менше 20 мм

{Додаток 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки [№ 759 від 31.05.2019](#)}

Вимоги щодо публікацій здобувача ступеня доктора філософії та членів
вченої ради

Для здобувачів передбачено не менше 3 публікацій			
Статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України. Якщо число співавторів у такій статті (разом із здобувачем) становить більше 2 осіб, така стаття прирівнюється до 0,5 публікації	Статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus*	Не більше 1 патенту на винахід, що пройшов кваліфікаційну експертизу та безпосередньо стосується наукових результатів дисертації, що прирівнюється до 1 наукової публікації	Одноосібні монографії*, що рекомендовані до друку вченими радами закладів та пройшли рецензування. До одноосібних монографій прирівнюються одноосібні розділи у колективних монографіях за тих же умов
Примітки: * – крім видань держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором; – 1 стаття у виданні, віднесеному до квартилів Q1–Q3 відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports, чи 1 одноосібна монографія, що відповідає зазначеним вимогам, прирівнюється до 2 наукових публікацій; – статті зараховуються, якщо опубліковано не більше ніж 1 статті в 1 випуску (номері) наукового видання; – статті, опубліковані після набрання чинності цим Порядком, зараховуються за темою дисертації лише за наявності у них активного ідентифікатора DOI (Digital Object Identifier), крім публікацій, що містять інформацію, віднесену до державної таємниці, або інформацію для службового користування Для членів разової ради компетентність визначається наявністю не менше 3 наукових публікацій за тематикою дослідження здобувача за умови їх опублікування протягом останніх 5 років до дня утворення разової ради та після присудження вченому ступеня доктора філософії (кандидата наук)			
Одноосібні монографії, що рекомендовані до друку вченими радами закладів та пройшли рецензування*. До одноосібних монографій прирівнюються одноосібні розділи у колективних монографіях за тих же умов	Статті, опубліковані у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України	Статті, опубліковані у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus*	

Примітки:

- * – крім видань держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором;
- 1 одноосібна монографія загальним обсягом не менше 5 авторських аркушів або 1 наукова публікація у періодичному науковому виданні, віднесеному до кuartилів Q1–Q3 відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports, прирівнюється до 2 наукових публікацій

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ (зразок)

Розділ у колективній монографії:

1. Галушка З.І., Нафус І.І. Інверсійний характер ринкової трансформації економіки та особливості формування нової системи соціальних відносин. *Розвиток економіки України: трансформації та інновації*: колективна монографія / За заг. ред. О. Л. Гальцової. У 2 томах. Запоріжжя : Видавничий дім. «Гельветика», 2017. Т. 2. 143-158 (1,1 друк. арк.) (Особистий внесок автора 0,6 друк. арк.: розглянуто специфіку формування основ соціального капіталу в умовах трансформаційної економіки України).

Статті у наукових фахових виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз даних

2. Нафус І.І. Система цінностей як основа формування соціального капіталу. *Інтелект ХХІ*. Випуск І. 2018. С.179-182 (стаття належить до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus)(0,5 друк. арк.). URL : <http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2018/20181/39.pdf>

3. Нафус І.І. Суперечливий характер процесів нагромадження соціального капіталу в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2019. №33. С.171-174 (стаття належить до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus: [Indexed in the ICI Journal Master List](#)) (0,8 друк. арк.) DOI: 10.32999/ksu2307-8030/2019-33-33; <http://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/134/129>

4. Нафус І.І. Чинники формування соціального капіталу у сучасній економіці. *Науковий вісник Чернівецького університету: Економіка: зб. наук. пр.* Чернівці: Черн. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. Вип. 809. С. 11-17. <https://drive.google.com/file/d/1JRKGHP5ZRwrUuvGhX41Af8lqLlji7TO/view> (0,6 друк. арк.) (стаття належить до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus)

5. Нафус І.І. Соціальне інвестування як джерело нагромадження соціального капіталу. *Збірник наукових праць Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова*. №4 (475). 2019. С.38-44. Збірник входить до Переліку фахових видань України (категорія «Б») у галузі технічних наук та економічних наук DOI [https://doi.org/10.15589/znp2019.4\(478\)](https://doi.org/10.15589/znp2019.4(478)), <http://znp.nuos.mk.ua/archives/2019/4/8.pdf> (0,7 друк. арк.).

У зарубіжних виданнях:

6. Nafus I. Development and distribution of innovation forms of social capital accumulation in Ukraine. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*, 2019. №7(27). С.9-15. DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijite/30122019/6848; URL: http://archive.ws-conference.com/wp-content/uploads/ijite7_27.pdf (0,7 друк. арк.).

7. Halushka Z. Nafus I. Networking as a component of forming social capital: the economic aspect 2020

Матеріали доповідей на науково-практичних конференціях

8. Нафус І.І. Роль соціального капіталу у забезпеченні соціально-економічного розвитку: мат. IV Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи» (16-17 травня 2017 р.). Україна, м. Одеса. С. 261-262 (0,2 друк. арк.).

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1.	МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ ТА ПРОЦЕСІВ НАГРОМАДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ
1.1.	Соціальний капітал у міждисциплінарному трактуванні
1.2.	Теоретико-методологічні засади дослідження умов та процесів нагромадження соціального капіталу
1.3.	Методологія оцінки ефективності функціонування соціального капіталу
	Висновки до розділу 1
РОЗДІЛ 2	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА НАГРОМАДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ НА РІЗНИХ РІВНЯХ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
2.1.	Чинники формування соціального капіталу у сучасній економіці
2.2.	Механізми формування та нагромадження соціального капіталу на макро-, мета- та мікроекономічному рівнях
2.3.	Суперечливий характер процесів нагромадження та функціонування соціального капіталу в Україні
	Висновки до розділу 2
РОЗДІЛ 3.	СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ЯК РЕСУРСУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
3.1.	Ефективність використання соціального капіталу: довіра, мережі, цінності
3.2.	Стратегічні напрями інвестування у соціальний капітал на різних рівнях функціонування економіки
3.3.	Можливості урізноманітнення та поширення інноваційних форм нагромадження соціального капіталу
	Висновки до розділу 3
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

Рис. 1.4. Взаємозв’язок процесів нагромадження СК за його складовими
Джерело: складено автором на основі [129]

Таблиця 2.1

Тенденції ІЛР України та його складових

	Очікувана тривалість життя при народженні	Очікувана кількість років навчання	Середня кількість років навчання	ВНД на душу населення (ПКС 2011 року в доларах США)	Значення ІЛР
1990	69,8	12,4	9,1	10 748	0,705
1995	67,9	12,2	10,0	4984	0,664
2000	67,3	13,0	10,7	4659	0,671
2005	67,4	14,6	11,2	7173	0,715
2010	69,5	14,8	11,3	7715	0,733
2015	71,8	15,0	11,3	7375	0,743
2016	72,0	15,0	11,3	7593	0,746
2017	72,1	15,0	11,3	7670	0,747
2018	72,0	15,1	11,3	7994	0,750

Джерело: [269]

Порівняльна характеристика основних форм капіталу

Ознаки	Фізичний капітал	Людський капітал	СК
Інкорпорований стан	Основний та оборотний капітал.	Професійні знання, компетенції, навички, здоров'я та ін.	Співпраця, партнерство, соціальна інтегрованість, взаємна довіра
Об'єкти	Засоби виробництва, сировина та ін.	Технологічні, соціально-трудові, організаційні, ін. знання, корпоративна пам'ять	Мережеві контакти, організаційні цінності, корпоративна культура, комунікаційні мережі
Документи про правовий статус	Право власності	Дипломи, сертифікати, патенти, ліцензії та ін.	Статут, правила внутрішнього розпорядку, стандарти комунікацій
Способи придбання/відчуження	Купівля, спадщина, конфіскація, рейдерство	Розвиток людини. Відчуження неможливе	Розвиток зв'язків. Відчуження неможливе
Компоненти	Техніка, сировина, комплектуючі, технології та ін.	Знання, компетенції, навички, здоров'я та ін.	Цінності, довіра, навички співпраці, можливості спілкування
Способи активації	Організація виробництва, логістика та ін.	Організація праці, делегування повноважень, мотивація та ін.	Мотивація, самореалізація, командна робота та ін.
Мета використання	Одержання прибутку	Одержання доходу, моральних зисків, самореалізація	Одержання моральних зисків, самореалізація. Дохід стає наслідком, а не метою
Учасники – носії	Власники, акціонери	Підприємець, спеціаліст, фахівець – економічно активна людина	Персонал, клієнти, партнери – стейкхолдери
Спосіб відтворення та нагромадження	Інвестиції коштів та ідей у техніку і технологію	Інвестиції коштів і часу в освіту, здоров'я, економічну активність	Інвестиції коштів, ідей і часу в соціальний розвиток, культуру, спілкування
Способи виміру капіталу	Грошові і натуральні одиниці (кількісний вимір). Потужність, продуктивність (якісний вимір)	Чисельність зайнятого населення, персоналу організації (кількісний вимір). Рівень освіти, здоров'я, кваліфікації, інноваційної активності (якісний вимір). Конкурентна позиція на ринку (непрямий вимір)	Кількісного виміру немає. Рівень довіри, співпраці, розвиненості мереж, соціальної активності (якісний вимір). Відданість персоналу, прихильність клієнтів, імідж організації, її конкурентна позиція на ринку (непрямі виміри)

Джерело: Складено автором на основі []

Зразок оформлення довідок про впровадження

УКРАЇНА
Чернівецька міська рада
ДЕПАРТАМЕНТ РОЗВИТКУ

вул. О. Кобилянської, 3, м. Чернівці, 58000, тел. (0372) 52-48-70, тел./факс 52-56-50,
 E-mail: rozvytk@rada.cv.ua, Код ЄДРПОУ № 42843402

31.10.2019
№ 049-17411

від _____

Довідка
про впровадження результатів наукового дослідження аспірантки
кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування Чернівецького
національного університету імені Юрія Федьковича
Нафус Ірини Іванівни
на тему «Нагромадження соціального капіталу на різних рівнях
функціонування економіки»

Запропоновані Нафус І.І. теоретичні положення та практичні рекомендації щодо можливостей формування, нагромадження та використання соціального капіталу як важливого ресурсу розвитку м. Чернівці використовуються у роботі Департаменту розвитку Чернівецької міської ради для аналізу стану соціально-економічних відносин між представниками державних органів управління, сфери бізнесу, громадянського суспільства та визначення напрямів їхньої взаємодії на основі удосконалення форм соціального партнерства, налагодження мереж спілкування та зворотного зв'язку громадських організацій з виконавчими органами міської ради, підвищення рівня взаємної довіри та просування спільних норм і цінностей, що сприяють сталому розвитку економіки і суспільства.

Директора департаменту
розвитку міської ради

В.Гавриш

К) Департамент розвитку
 №02/01-17/1411 від 31.10.2019

Зразок оформлення довідок про впровадження

giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

giz ул. Рівня-Житомирська, 22, 07001, Київ, Україна

Довідка
про використання результатів наукового дослідження аспірантки
кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

НАФУС ІЛІНІ ІВАНІВНИ на тему «НАГРОМАДЖЕННЯ
СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ НА РІЗНИХ РІВНЯХ ФУНКЦІОНУВАННЯ
ЕКОНОМІКИ»

Запропоновані Нафус І.І. теоретико-методологічні положення,
висновки та практичні рекомендації, що стосуються виявлення
громадської активності мешканців та їхньої участі у суспільному житті; їх
ставлення до органів місцевого самоврядування, характеру
взаємовідносин між ними, рівня довіри, солідарності, толерантності,
готовності до співпраці та пропозиції щодо формування механізмів
забезпечення спільної відповідальності за стан справ у ОТГ використані
при розробці Стратегії розвитку Чернівецької області 2020-2027 та
Перспективного плану формування громад Чернівецької області.

З повагою,

К.е.н Юлія Грифку-Андріш
менеджер Південно-Західного
Хабу Програми «U-LEAD з
Європою»

Співпраця з Південно-Західним розвитком
GIZ Україна
Програма для України з розширення прав і
можливостей на місцевому рівні, підтримки
їх розвитку «U-LEAD з Європою»

Юлія Грифку-Андріш
Вул. Солов'я, 16
60000 Мюнхен
T +49 (0) 89 30 37 30
F +49 (0) 89 30 37 31
E julia.grifku@giz.de
Bn. 1671
08.11.2019

Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
Міжнародне товариство
за Солов'я вул. Мюнхен
Friedrich-Straße 30 + 31
53112 Bonn, Germany
T +49 (0) 228 34-310
F +49 (0) 228 34-31 69
Dag-Hammarskjöld-Platz 1 - 8
60756 Frankfurt, Germany
T +49 (0) 69 79 79-0
F +49 (0) 69 79 79-11 15
E info@giz.de
I www.giz.de
Зареєстрована
торгівельна марка (Attorneys):
в Bonn, Німеччина
Регістраційний номер: HRB 15384
торгівельна марка (Attorneys):
у Франкфурті-на-Майні, Німеччина
Регістраційний номер: HRB 12364
Голова Німецької ради
Марта Валері-Майер-Дігер
marie.valeriediger
Президент
Тамм-Гюнтер-Паніс-Гюнтер (Голова Правління)
д-р Кристоф-Байер/Др. Christof Bayer
(керівник Гунік-Президент)
Тоддер-Ульріх-Гондлер

Етапи процесу атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

№ з/п	Зміст етапу	Необхідні документи
1	Публічна презентація наукових результатів дисертації та її обговорення на розширеному засіданні кафедри, що реалізує відповідну ОНП та/або здійснює підготовку Здобувача, за умови наявності відгуку наукового керівника/керівників, академічної довідки та довідки про перевірку дисертації на плагіат.	1. Заява Здобувача про попередній розгляд. 2. Дисертація (друкований примірник). 3. Копії публікацій за результатами дисертації. 4. Довідка про перевірку дисертації на плагіат. 5. Висновок наукового керівника/керівників. 6. Академічна довідка.
2	Проведення розширеного засідання кафедри з метою презентації наукових результатів дисертації та її обговорення	
3	Подання на розгляд Вченої ради Університету документів щодо утворення разової ради (за 10 робочих днів до запланованої дати проведення засідання Вченої ради Університету)	1. Заява Здобувача про утворення разової ради. 2. Подання завідувача кафедри, на якій проходить підготовку здобувач, з пропозиціями щодо кандидатур голови та членів разової ради. 3. Дисертація (друкований примірник). 4. Копії публікацій за результатами дисертації. 5. Довідка про перевірку дисертації на плагіат. 6. Висновок наукового керівника/керівників. 7. Академічна довідка. 8. Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. 9. Згоди голови та членів на участь у роботі разової ради. 10. Відомості про голову і членів разової ради.
4	Прийняття рішення Вченою радою Університету щодо утворення разової ради (не пізніше двох місяців з дня отримання заяви Здобувача. Разова рада утворюється з 5 осіб: голова, два рецензенти, два офіційні опоненти або голова, один рецензент, три офіційні опоненти)	1. Витяг з протоколу Вченої ради університету 2. Наказ ректора
5	Оприлюднення на офіційному веб-сайті Університету	1. Копія документа, що підтверджує факт передавання електронного примірника

	дисертації, інформації про склад разової ради, посилання на трансляцію захисту, внесення інформації до ІС НАЗЯВО, передача дисертації до бібліотеки Університету та до УкрІНТЕІ <i>(впродовж п'яти робочих днів від дати наказу ректора про створення разової ради)</i>	дисертації до Національного репозитарію академічних текстів або Державної наукової установи «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації». 2. Копія документа, що підтверджує факт передавання друкованого примірника дисертації, підписаного Здобувачем, до бібліотеки Університету. 3. Дисертація (друкований та електронний примірник). 4. Посилання на трансляцію захисту.
6	Оприлюднення НАЗЯВО інформації про захист в ІС НАЗЯВО	
7	Перевірка МОН України відповідності складу разової ради	
8	Подання Здобувачем документів до разової ради	1. Заява Здобувача про проведення атестації. 2. Копії публікацій за результатами дисертації. 3. Академічна довідка. 4. Висновок наукового керівника/керівників. 5. Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. 6. Згоди голови та членів на участь у роботі разової ради. 7. Довідка про перевірку дисертації на плагіат. 8. Відомості про голову та членів разової ради. 9. Копія свідоцтва про зміну прізвища (за потреби).
9	Надання головою разової ради рецензентам та офіційним опонентам дисертації та копій наукових публікацій, зарахованих за її темою.	
	Подання рецензентами рецензій, а офіційними опонентами відгуків голові ради <i>(впродовж 45 календарних днів з дня оприлюднення інформації про утворення разової ради у ІС НАЗЯВО)</i>	Рецензії (відгуки), засвідчені власними підписами рецензентів (опонентів) та відбитками печаток закладів за їхнім основним місцем роботи та електронні копії рецензій (відгуків) у форматі PDF/A з текстовим шаром з накладенням електронного підпису рецензента (офіційного опонента), що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису (з використанням кваліфікованої електронної позначки часу).
11	Розміщення електронних копій рецензій (відгуків) у форматі PDF/A з текстовим шаром з накладенням електронного підпису рецензента (офіційного опонента), що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису (з використанням кваліфікованої електронної позначки часу) на офіційному веб-сайті	

	Університету, а їхні копії, на вимогу Здобувача, надаються йому для ознайомлення.	
12	Призначення дати, часу і місця проведення захисту <i>(не раніше ніж через два тижні та не пізніше ніж через чотири тижні з дня надходження до разової ради останньої рецензії (відгуку)).</i>	
13	Розміщення на офіційному веб-сайті Університету інформації про дату, час та місце проведення захисту <i>(впродовж трьох робочих днів з дня надходження до разової ради останньої рецензії (відгуку))</i>	
14	Публічний захист дисертації	
15	Оприлюднення рішення разової ради про присудження (відмову у присудженні) ступеня доктора філософії та відеозапису трансляції захисту дисертації на офіційному веб-сайті Університету <i>(впродовж трьох робочих днів з дати захисту)</i>	Рішення разової ради Реєстраційна картка присутності голови і членів разової ради
16	Подання інформації про результати захисту дисертації до ІС НАЗЯВО (протягом п'яти робочих днів з дати захисту)	
17	Формування та подання до відділу аспірантури і докторантури атестаційних документів.	1. Копія наказу ректора Університету про утворення разової ради. 2. Заява Здобувача щодо проведення його атестації. 3. Академічна довідка про виконання ОНП. 4. Висновок наукового керівника/керівників. 5. Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. 6. Згоди передбачуваних голови, рецензентів та офіційних опонентів на участь у роботі разової ради. 7. Довідка про результати перевірки на академічний плагіат рукопису дисертації. 8. Відомості про голову та членів разової ради. 9. Копія свідоцтва про зміну імені (у разі потреби). 10. Копія документа, що підтверджує факт передавання електронного примірника дисертації до Національного репозитарію академічних текстів або Державної наукової установи «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації». 11. Копія документа, що підтверджує факт передавання друкованого примірника
18	Наказ ректора про видачу Здобувачеві диплома доктора філософії та додатка до нього європейського зразка <i>(не раніше ніж через 15 та не пізніше ніж через 30 календарних днів з дня захисту дисертації).</i>	

		дисертації, підписаного Здобувачем, до бібліотеки Університету. 12. Рецензії рецензентів. 13. Відгуки офіційних опонентів. 14.Звернення інших осіб з оцінкою дисертації, що надійшли до Університету. 15. Реєстраційна картка присутності членів ради, засвідчена головою разової ради. 16. Рішення разової ради про присудження/відмову у присудженні ступеня доктора філософії та відеозапис трансляції захисту дисертації, що є невід’ємною частиною рішення. 17. Наукові публікації (або їх копії), в яких висвітлено наукові результати дисертації, засвідчені Вченим секретарем, на якого покладено повноваження із забезпечення діяльності рад. 18. Копія документа, що підтверджує факт передавання до бібліотеки Університету копії рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії, засвідченого головою разової ради. 19.Копія наказу ректора про видачу диплома доктора філософії.
--	--	--

Додаток 12

Учасники процесу атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії: функції, компетентності та формальні вимоги

№ з/п	Учасник	Компетентності та функції учасника процесу атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії	Формальні вимоги до виконання функцій
1	Здобувач - особа, яка виконує в Університеті освітньо-наукову програму на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття ступеня доктора філософії.	Повинен набути теоретичні знання, уміння, навички та компетентності, визначені стандартом вищої освіти третього (освітньо- наукового) рівня за спеціальністю, провести власне наукове дослідження, оформлене у вигляді дисертації, та опублікувати основні його наукові результати. Дисертація повинна містити нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі	Виконання плану освітньо-наукової програми

		знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Наукові результати дисертації повинні бути висвітлені не менше ніж у трьох наукових публікаціях здобувача	
2	Науковий керівник	Після завершення здобувачем навчання - виконання освітньої та наукової складової освітньо-наукової програми науковий керівник здобувача готує висновок з оцінкою його роботи у процесі підготовки дисертації, виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану	Відповідність наукових інтересів темі дисертації здобувача
3	Голова разової ради – особа, яка за основним місцем роботи працює науково-педагогічним або науковим працівником закладу, в якому утворена разова спеціалізована вчена рада, має науковий ступінь доктора наук та є компетентним вченим за тематикою дослідження здобувача ступеня доктора філософії.	Компетентність членів разової ради за тематикою дослідження здобувача визначається наявністю не менше трьох наукових публікацій за тематикою дослідження здобувача за умови їх опублікування протягом останніх п'яти років до дня утворення разової ради та після присудження вченому ступеня доктора філософії (кандидата наук)	не може входити до складу разової ради як її голова у разі, коли вона: 1) є науковим керівником здобувача; 2) є керівником закладу, в якому утворюється разова рада; 3) є співавтором наукових публікацій здобувача; 4) має реальний чи потенційний конфлікт інтересів щодо здобувача (зокрема, є його близькою особою) та/або його наукового керівника; 5) притягувалася до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності, зокрема щодо позбавлення права участі у роботі спеціалізованих вчених рад відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність»; 6) працює (працювала) на керівних посадах у закладах, установах, організаціях, що незаконно провадять (провадили) свою діяльність на тимчасово окупованих територіях України; 7) не володіє мовою захисту дисертації в обсязі, достатньому для
4	Рецензент - особа, яка за основним місцем роботи працює науково-педагогічним або науковим працівником Університету,	Компетентність членів разової ради за тематикою дослідження здобувача визначається наявністю не менше трьох наукових публікацій за тематикою дослідження здобувача за умови їх опублікування протягом останніх п'яти років до дня утворення разової ради та після присудження вченому ступеня	

	має науковий ступінь та є компетентним вченим за тематикою дослідження здобувача	доктора філософії (кандидата наук) Одна особа протягом календарного року може брати участь як член разової ради не більш як у восьми захистах дисертацій. Рецензенти включаються до складу разової ради за їх письмовою згодою. У разі відсутності у закладі можливості призначити двох рецензентів з урахуванням вимог Порядку разова рада утворюється у складі голови радиодного рецензента та трьох офіційних опонентів.	кваліфікованого проведення атестації здобувача; 8) отримала диплом доктора філософії (кандидата наук) менше ніж за три роки до дати утворення разової ради
5	Офіційний опонент - особа, яка є науково-педагогічним або науковим працівником і не працює у закладі, в якому утворена разова спеціалізована вчена рада, має науковий ступінь та є компетентним вченим за тематикою дослідження здобувача.	Компетентність членів разової ради за тематикою дослідження здобувача визначається наявністю не менше трьох наукових публікацій за тематикою дослідження здобувача за умови їх опублікування протягом останніх п'яти років до дня утворення разової ради та після присудження вченому ступеня доктора філософії (кандидата наук) Одна особа протягом календарного року може брати участь як член разової ради не більш як у восьми захистах дисертацій. Офіційні опоненти не можуть працювати в одному і тому ж закладі. Опоненти включаються до складу разової ради за їх письмовою згодою.	
6	Вчений секретар – особа, на яку покладені повноваження із забезпечення діяльності разових рад закладу вищої освіти	на нього покладається виконання таких функціональних обов'язків: – перевірка документів для організації проведення публічної презентації Здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення на розширеному засіданні кафедри, що реалізовує відповідну ОНП та/або здійснює (здійснював) підготовку Здобувача. Відповідні документи готує кафедра, що реалізовує відповідну ОНП та/або здійснює (здійснював) підготовку Здобувача;	

		– перевірка публікацій Здобувача. Підготовка документів для утворення разової ради; – перевірка публікацій передбачуваних голови, рецензентів та офіційних опонентів; – консультування голови, рецензентів та офіційних опонентів щодо проходження процедури атестації Здобувачів.	
7	Секретар разової ради - особа, на яку покладені повноваження із забезпечення діяльності разової ради	перевірка документів, які Здобувач подає до разової ради; – передавання у відділ аспірантури і докторантури електронної копії дисертації у форматі PDF/A з текстовим шаром з накладенням електронного підпису Здобувача, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису (з використанням кваліфікованої електронної позначки часу) для її розміщення на офіційному веб-сайті Університету; – подання електронного примірника дисертації до Державної наукової установи «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації», а також до локального репозитарію Університету; – інформування відділу аспірантури і докторантури про дату, місце та час захисту з метою розміщення цієї інформації на офіційному веб-сайті Університету; – передавання у відділ аспірантури і докторантури інформації про веб-сайт, де здійснюватиметься трансляція захисту дисертації з метою розміщення цієї інформації на офіційному веб-сайті Університету; - забезпечення (спільно з відділом аспірантури і докторантури) відеофіксації процедури захисту; - формування реєстраційної картки присутності членів разової ради;	

		– передавання друкованого примірника дисертації, підписаного Здобувачем, та копії рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії, засвідчену головою разової СВР, до бібліотеки Університету; – формування атестаційних документів, що долучаються до особової справи Здобувача	
--	--	---	--

Приклади виправлення помилок у текстах авторефератів

Так написано	Так потрібно
<i>При</i> визначенні понять...	Для визначення, понять... (визначаючи) поняття...
...до числа таких суб'єктів належать лише...	до таких суб'єктів належать лише...
предмету дисертації	предмет дисертації
Тема затверджена Вченою радою	Тема затверджена <i>в</i> ченою радою
щодо удосконалення...	щодо <i>в</i> досконалення...
<i>дійсності у його</i> динаміці	<i>дійсності в</i> його динаміці
одержані <i>наступні</i> результати	одержані <i>такі</i> результати
<i>У залежності</i> від призначення	<i>залежно</i> від призначення
Існуючий стан законодавчого	сучасний (теперішній) стан законодавчого
у тому числі статутної...	Зокрема статутної
<i>виходячи</i> з матеріально-фінансового забезпечення	<i>Зважаючи</i> на матеріально-фінансове забезпечення
особливими рисами якої є <i>неспівпадіння</i> суб'єкта ...	особливими рисами якої є <i>незбігання</i> суб'єкта ...
з <i>наступним</i> їх затвердженням представницькими органами...	з <i>подальшим</i> їх затвердженням представницькими органами...
...самоврядних органів <i>знаходиться у безпосередній залежності</i> від...	<i>..безпосередньо залежить</i> від самоврядних органів
полягає <i>у</i> тому	полягає <i>в</i> тому
<i>не раніше</i> їх офіційного опублікування	<i>не раніше ніж (як)</i> їх офіційно опубліковано
Загальний обсяг дисертації <i>складає</i> 241 сторінка	Загальний обсяг дисертації – 241 сторінка або загальний обсяг дисертації <i>становить</i> 241 сторінку
<i>на сьогодні</i> слід розглядати	<i>на цей час</i> слід розглядати
не дивлячись на розгалужену систему	не <i>зважаючи</i> на розгалужену систему
пропозиції дослідження <i>доповідались</i> автором	<i>Автор доповідав</i> пропозиції
у туристичному <i>відношенні</i>	<i>З погляду</i> туризму
у ході вивчення	Під час вивчення
<i>зробити</i> Україну більш привабливою для туристів	Україна <i>має стати</i> більш привабливою для туристів
проблеми, щодо регулювання	проблеми щодо регулювання
<i>при написанні</i> дисертаційного дослідження автор також використовувала	У <i>процесі</i> дисертаційного дослідження автор також використовувала
<i>апробація окремих положень</i> дисертаційного дослідження відбувалася на виступах	окремі положення дисертаційного дослідження <i>апробовано</i>
<i>було з'ясовано</i>	<i>з'ясовано</i>
дисертаційній роботі здійснено теоретичне <i>узагальнення і вирішення</i> наукового завдання, яке полягало в поглибленні знань стосовно удосконалення правового	у дисертаційній роботі теоретично <i>узагальнено і вирішено наукове</i> завдання, яке полягало в тому, щоб поглибити знання з метою вдосконалити правове

регулювання податку на прибуток підприємств, його місця та значення у податковій системі України; розроблення й обґрунтування пропозицій , спрямованих на усунення існуючих недоліків.	регулювання податку на прибуток підприємств, його місця та значення в податковій системі України; розроблено й обґрунтовано пропозиції щодо усунення наявних недоліків.
виходячи із аналізу та характеристики ознак...	на підставі аналізу та характеристики ознак...
класифіковані в залежності від	класифіковані залежно від
робота виконана й обговорювалася на кафедрі	роботу виконано й обговорено на засіданні кафедри
на сьогоднішній день вона уявляється...	на цей час (нині, тепер) вона є...
договори мають укладатися	договори укладають